

Nr 202.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till utbildning av tandläkare m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåttande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Josef Weijne.

Sammanfattning.

Tandläkarutbildningen befinner sig under omorganisation. Den äldre studieplanen avvecklas och en ny, femårig studieplan genomföres successivt med början innevarande läsår. Vidare befinner sig tandläkarinstitutet i Malmö under uppbyggnad, både i bokstavlig och organisatorisk mening. Dessa omständigheter ha medfört, att i propositionen föreslås relativt betydande höjningar av anslagen till tandläkarutbildningen. I fråga om den prekliniska undervisningen föreslås ett fortsatt provisorium, dock med vissa ändringar i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som avgivits av 1947 års sakkunniga för den prekliniska undervisningens ordnande. Även dessa ändringar medföra vissa anslagshöjningar. Under anslagen till tandläkarinstitutet beräknas även medel till tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö, varvid lönereglering föreslås för personalen vid dessa skolor.

Anslagen till tandläkarinstitutet i Stockholm föreslås höjda med sammanlagt 472 000 kronor, varav för avlöningar 347 000 kronor, för omkostnader 90 000 kronor samt för nyanskaffning och underhåll av utrustning 35 000 kronor.

Tandläkarinstitutet i Malmö beräknas kunna träda i så gott som full verksamhet från och med nästa läsår. Till verksamheten vid detta institut äskas fem anslag å sammanlagt 1 508 000 kronor mot tre anslag å tillhoppa 500 000 kronor för innevarande budgetår. Ökningen avser i främsta rummet avlöningsanslaget. Till utrustning för det nya institutet föreslås vidare ett reservationsanslag å 1 000 000 kronor mot 1 500 000 kronor för innevarande budgetår.

I övrigt äskas i propositionen följande anslag:

bidrag till elever för anskaffande av instrument, 200 000 kronor (f. n. 312 000 kronor);

anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor, 150 000 kronor (f. n. 420 000 kronor); samt

stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor, 50 000 kronor (samma belopp som f. n.).

Slutligen föreslås tandläkarinstitutet erhålla benämningen tandläkarhögskolor.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
5 mars 1948.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och inrikesdepartementen anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne följande.

Under punkten 86 i 1948 års åttonde huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1948/49 beräkna

dels till Tandläkarinstitutet i Stockholm: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 350 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet i Stockholm: Omkostnader ett förslagsanslag av 360 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning ett reservationsanslag av 140 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet i Malmö: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet i Malmö: Omkostnader ett förslagsanslag av 300 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet: Bidrag till elever för anskaffande av instrument ett förslagsanslag av 240 000 kronor;

dels till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor;

dels till Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor ett förslagsanslag av 160 000 kronor;

dels ock till Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Sedan beredningen av dessa och därmed sammanhängande frågor numera avslutats, anhåller jag att ånyo få anmäla desamma.

I. Den prekliniska undervisningen m. m.

Frågans tidigare behandling.

Enligt den nya femåriga studieplan för tandläkarutbildningen, som börjat tillämpas successivt från och med innevarande läsår, skall den prekliniska undervisningen, som leder till tandläkarkandidatexamen, omfatta två terminer och bestå av kurser i följande ämnen (kursernas omfattning för de studerande anges inom parentes):

Prekliniska huvudämnena

anatomi (75 föreläsning- och demonstrationstimmar + laborationer)
 histologi (d:o)
 fysik och fysiologi (d:o)
 kemi (90 föreläsning- och demonstrationstimmar + laborationer)

Specialämnena

speciell tandanatomi (25 föreläsning- + 83 övningstimmar)
 speciell tandhistologi (25 föreläsning- + 42 övningstimmar)
 propedeutisk bettlära (25 föreläsning- + 60 övningstimmar)
 allmän bakteriologi (30 föreläsningstimmar).

Undervisningen i speciell tandanatomi och propedeutisk bettlära äger rum vid vederbörande tandläkarinstitut och i övriga ämnen å vederbörande institution vid karolinska institutet respektive medicinska fakulteten i Lund.

1944 års tandläkarutbildningssakkunniga framlade i sitt den 20 januari 1947 avgivna betänkande, del III (stat. off. utr. 1947: 9) förslag till lärarorganisation för undervisningen i de prekliniska ämnena. De sakkunnigas förslag innebar sammanfattningsvis följande.

Varje kurs ges två gånger per läsår. I varje kurs deltaga i Stockholm 50 och i Lund 40 elever.

Prekliniska huvudämnena.

Såsom kursledare i vart och ett av de fyra huvudämnena förordnas en för ändamålet anställd förste assistent (arvode för närvarande 8 160 kronor), som under professors ansvar planlägger och leder undervisningen, håller föreläsningar, förrättar demonstrationer och övervakar de praktiska övningarna samt förrättar tentamina. Till hjälp åt kursledaren vid demonstrationerna och ledningen av de praktiska övningarna anställs för varje ämne en förste amanuens (arvode för närvarande 4 032 kronor) samt i Lund en och i Stockholm två tredje amanuenser (arvode 1 200 kronor).

Lärarorganisationen i vart och ett av de fyra prekliniska huvudämnena skulle alltså bli följande.

Stockholm		Lund	
1 förste assistent . . kronor	8 160	1 förste assistent . . kronor	8 160
1 » amanuens . »	4 032	1 » amanuens . »	4 032
2 tredje amanuenser »	2 400	1 tredje » . »	1 200
Summa kronor 14 592		Summa kronor 13 392	

För ämnet kemi erfordrades dessutom en mekaniker, till en början med arvode motsvarande lönegraden Ce 13.

Beträffande undervisningens karaktär anförde de sakkunniga bland annat följande. Antalet egentliga föreläsningar, som åhöras av alla eleverna samtidigt, begränsas till 25—30, medan de återstående 50—60 till föreläsningar anslagna timmarna begagnas till demonstrationer inför mindre grupper av elever, 8—10 elever per grupp. Varje kurs uppdelas alltså i 4—6 demonstrationsgrupper och varje demonstration måste sålunda upprepas 4—6 gånger. Detta kräver av lärarna 200—360 demonstrationer per kurs. Härtill kommer arbetet med att handleda eleverna i deras praktiska övningar samt slutligen att förrätta tentamina med de 40—50 kursdeltagarna.

Prekliniska specialämnena.

(Ämnena speciell tandanatomi och propedeutisk bettlära, varom nu ej är fråga, uteslutas här.)

Speciell tandhistologi. Ämnet har å studieschemat tilldelats 25 föreläsningstimmar och 42 arbetstimmar, under vilka senare eleverna skola ägna sig dels åt förfärdigandet av slipsnitt av tänder och käkar, dels åt mikroskoperingsövningar. En del av föreläsningstimmarna böra liksom föreslagits för huvudämnena utbytas mot demonstrationer, vilka måste upprepas. För genomförandet av undervisningen förordnas mot arvode en kursledare, vars undervisningstid per kurs bör uppgå till 40 timmar, vartill kommer tiden för förrättandet av slutförhör. Man kan räkna med att förhöret av varje elev tager i genomsnitt $\frac{1}{4}$ timme i anspråk, varför till slutförhör åtgår en tid av, i Lund, där kursdeltagarna äro 40, 10 timmar, i Stockholm, där kursdeltagarna äro 50, $12\frac{1}{2}$ timmar. Kursledarens arbetstid per kurs skulle alltså i Lund uppgå till 50 timmar, i Stockholm till $52\frac{1}{2}$ timmar. Beträffande ersättningen till lärarna anse sig de sakkunniga ej böra föreslå en förändring av det arvode av 35 kronor per timme, som för närvarande utgår till lärarna i de prekliniska odontologiska ämnena. De sakkunniga förutsätta, att spörsmålet om en reglering av ersättningen upptages till prövning i samband med motsvarande fråga vid andra högskolor. Med en ersättning av 35 kronor per timme bör kursledaren således tillerkännas ett arvode av i Lund 1 750 kronor per kurs eller 3 500 kronor per år och i Stockholm 1 837 kronor 50 öre per kurs eller 3 675 kronor per år.

För genomförande av demonstrationerna och för handledningen av studenterna behöver kursledaren hjälp av en amanuens, som lämpligen bör vara av typen andre amanuens och sålunda ha en tjänstgöringsskyldighet av 400 timmar per år, varav omkring hälften kan beräknas åtgå till undervisning och resten till forskningsarbete.

Allmän bakteriologi. Kursen omfattar en föreläsningsserie av 30 timmar och avslutas med slutförhör. Med samma beräkningsgrunder, som här tidigare använts, bör kursledaren tillerkännas ett arvode av, i Lund ($30 \times 35 + 10 \times 35$) 1 400 kronor per kurs eller 2 800 kronor per år, i Stockholm ($30 \times 35 + 12\frac{1}{2} \times 35$) 1 487 kronor 50 öre per kurs eller 2 975 kronor per år. För att assistera

vid föreläsningarna anställs vid de bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Lund och karolinska institutet en tredje amanuens under två månader per år med ett månatligt arvode av 150 kronor eller 300 kronor per år, som upptages på respektive tandläkarinstitutets stat.

I detta sammanhang torde få beröras de sakkunnigas förslag beträffande lärarpersonal för vissa i undervisningen efter avlagd tandläkarkandidatexamen (»den propedeutiska och kliniska undervisningen») ingående kurser, nämligen i allmän patologi, farmakologi och topografisk anatomi. Dessa kurser ha nämligen förutsatts skola hållas å vederbörande institutioner vid karolinska institutet respektive medicinska fakulteten i Lund. Beträffande lärarpersonalen för dessa kurser anförde 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga följande.

Allmän patologi. I likhet med vad de sakkunniga föreslagit för de fyra huvudämnen, som ingå i det prekliniska studieåret, föreslå de sakkunniga, att även i ämnet allmän patologi såsom kursledare förordnas en förste assistent, som till sin hjälp i undervisningen har en förste amanuens. Till kursen har anslagits 60 föreläsningstimmar, av vilka omkring 40 fullgöras i form av demonstrationer, vilka anordnas på samma sätt som motsvarande i de prekliniska ämnena. Vidare skall varje elev fem gånger deltaga i obduktioner, vardera under cirka tre timmar. Om vid varje obduktion 8—10 elever samtidigt närvara, betyder detta, att läraren måste ägna minst 75 timmar åt obduktioner, eftersom kurserna omfatta 40—50 elever.

Farmakologi. Undervisningen i farmakologi är avsedd att verkställas i form av en föreläsning- och demonstrationsserie för 4:e terminens elever. Föreläsningsserien omfattar 32 föreläsningar per termin eller 64 per år. De sakkunniga förutsätta, att denna undervisning äger rum vid farmakologisk institution tillhörande medicinska fakulteten vid universitetet i Lund, respektive karolinska institutet, och att den ledes av professor i ämnet eller annan kompetent lärare. För handledning av eleverna i deras praktiska övningar och för förrättandet av demonstrationer måste kursledaren till sin hjälp ha en amanuens. Denne kan lämpligen utgöras av en tredje amanuens.

De sakkunniga förorda, att kursledarens arvode beräknas efter 35 kronor för timme (för slutförhören anslås $\frac{1}{2}$ timme per elev) och alltså fastställs till 3 990 kronor för år i Stockholm och 3 640 kronor för år i Lund.

Topografisk anatomi. Undervisningen i ämnet omfattar för varje elev 10 föreläsningar under 4:e terminen. Då det är omöjligt att för en kurs omfattande 40 à 50 elever för samtliga demonstrera de preparat, som avse att levandegöra föreläsningarna, måste eleverna uppdelas i två grupper och föreläsningarna varje termin hållas två gånger. Det årliga antalet föreläsningar blir sålunda 40. Undervisningen skall äga rum vid anatomiska institutionen tillhörande medicinska fakulteten vid universitetet i Lund, respektive karolinska institutet, och ledas av professor i anatomi eller annan kompetent lärare.

Arvodet vid vardera institutet föreslås till 1 400 kronor för år. Intet slutförhör förekommer.

Tandläkarutbildningssakkunnigas förslag beträffande anordnandet av undervisningen i ifrågavarande ämnen utsattes vid remissbehandlingen för stark kritik, särskilt från karolinska institutets lärarkollegium, som bland annat på

grund av utrymmesskäl icke ansåg möjligt att utan förfång för den medicinska forskningen och undervisningen lämna de odontologie studerandena den i studieplanen förutsatta utbildningen. En närmare redogörelse för denna frågas behandling återfinnes i propositionen 1947:253 angående anslag till utbildning av tandläkare m. m. I denna proposition uttalade jag, att jag icke ansåge det möjligt att taga ställning till spörsmålet om den prekliniska undervisningens organisation, innan frågan ytterligare utretts. I enlighet med Kungl. Maj:ts, av riksdagen godtagna förslag skulle i avvaktan på utredningen den av tandläkarutbildningssakkunniga framlagda 5-åriga studieplanen från och med höstterminen 1947 tillämpas på den prekliniska undervisningen, dock med den begränsningen, att de med undervisningen förenade praktiska övningarna, dissektionerna och laborationerna skulle bortfalla i fråga om den del av undervisningen, som vore förlagd till karolinska institutet och medicinska fakulteten i Lund.

Nuvarande provisorium.

I enlighet med 1947 års riksdagsbeslut i ämnet meddelas under budgetåret 1947/48 preklinisk undervisning enligt en modifierad 5-årig studieplan för 120 elever vid karolinska institutet och tandläkarinstitutet i Stockholm samt för 80 elever vid medicinska fakulteten i Lund och tandläkarinstitutet i Malmö. Undervisningens omfattning vid vardera institutet och kostnaderna för densamma framgå av följande sammanställning.

Ä m n e	Antal kurser	Antal undervisningstimmar per kurs	Lärare	Arvode kronor	
				Stockholm	Malmö (Lund)
Anatomi	2	80	kursgivare	7 700	7 000
Histologi	2	80	»	7 700	7 000
Speciell tandhistologi	2	25	»	2 800	2 450
Kemi	1	110	»	4 900	4 550
Fysik och fysiologi	1 ^{1/2}	80	»	5 775	5 250
Allmän bakteriologi	1	30	»	1 575	1 400
Speciell tandanatomi	2	25 +	»	4 375	4 200
		83 övnings-	amanuenshjälp		
		timmar	å 200 kronor		
			för månad	2 400	2 400
Propedeutisk bettlära	1	25 +	kursgivare	1 830	1 750
		60 övnings-	amanuenshjälp		
		timmar	å 200 kronor		
			för månad	1 000	1 000
			Summa kronor	40 055	37 000

Undervisningen är i speciell tandanatomi och propedeutisk bettlära förlagd till vederbörande tandläkarinstitut samt i övrigt till karolinska institutet respektive medicinska fakulteten i Lund.

I ämnena allmän patologi, farmakologi och topografisk anatomi har undervisning enligt den nya studieplanen ännu icke tagit sin början.

Till varje institution vid karolinska institutet respektive medicinska fakulteten i Lund, där preklinisk undervisning bedrivs, utgår dessutom en ersättning för materielförbrukning och dylikt av i allmänhet 500 kronor för kurs.

Enligt *4-årig studieplan* har under förra hälften av budgetåret 1947/48 meddelats undervisning vid de prekliniska kurser, som vårterminen 1947 började vid universitetet i Lund med 40 elever och vid karolinska institutet med 60 elever.

1947 års sakkunniga för den prekliniska undervisningens ordnande.

För att inom ecklesiastikdepartementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande den prekliniska tandläkarutbildningens ordnande tillkallade jag den 31 oktober 1947, efter vederbörligt bemyndigande, såsom sakkunniga t. f. kanslern för rikets universitet T. Engströmer, rektorn vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, professorn H. Bergstrand, professorn vid universitetet i Lund J. P. Strömbeck, rektorn vid tandläkarinstitutet i Stockholm, professorn G. E. N. Westin samt aktuarien vid Stockholms stads statistiska kontor N. W. A. Romberg. Åt Engströmer uppdrogs att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Då de sakkunniga funnit det omöjligt att framlägga slutgiltiga förslag i så god tid, att dessa kunde föreläggas 1948 års riksdag, ha de sakkunniga, i enlighet med direktiven för utredningen, undersökt förutsättningarna för en förlängning av det nuvarande provisoriet även under budgetåret 1948/49. I skrivelse den 30 januari 1948 ha de sakkunniga framlagt förslag i sistnämnda hänseende.

De sakkunnigas förslag berör, förutom undervisningen i de prekliniska huvudämnena och specialämnena, även ämnena allmän patologi, farmakologi och topografisk anatomi, de tre sistnämnda sammanförda under beteckningen »övriga hithörande ämnen». Dessa ingå numera icke i den prekliniska undervisningen. De sakkunniga anse emellertid, att eftersom undervisningen i dessa ämnen måste ombesörjas av lärare från de medicinska läroanstalterna eller i vart fall meddelas vid teoretiska institutioner, anordnandet av denna undervisning bör prövas och bestämmas efter samma grunder som för de egentliga prekliniska ämnena.

De sakkunniga ha inledningsvis anfört i huvudsak följande.

Vid överläggningar, som ägt rum mellan de sakkunniga och vederbörande ämnesrepresentanter vid karolinska institutet och medicinska fakulteten i Lund, ha de sakkunniga erfarit, att svårigheter skulle möta för en oförändrad förlängning av det för innevarande budgetår tillämpade provisoriet. De befarade svårigheterna ha därvid icke så mycket gällt undervisningens omfatt-

ning eller med undervisningen sammanhängande lokalfrågor som själva sättet för undervisningens meddelande. Från ämnesrepresentanternas sida har sålunda betonats, att med hänsyn till den medicinska undervisningens och forskningens krav meddelandet av preklinisk undervisning åt tandläkarstuderande enligt hittillsvarande linjer innebär en sådan arbetsbörda för vederbörande professor, att särskilda åtgärder äro oundgängligen nödvändiga för att befria honom från åtminstone den rent rutinmässiga undervisningen av elementär art. I anslutning härtill ha ämnesrepresentanterna framfört olika förslag i fråga om sättet för undervisningens meddelande, vilka av de sakkunniga sammanfattats sålunda: 1) undervisning meddelas av professor med amanuenshjälp, 2) undervisningen meddelas av professor och (eller) andra kvalificerade lärare, vilka dela undervisningen samt ha amanuenshjälp, 3) undervisningen meddelas av särskilt anställd laboratoriskompetent lärare (med amanuenshjälp).

Som förutsättning för professorernas fortsatta frivilliga åtaganden av preklinisk undervisning ha vidare ämnesföreträdarna förutsatt, att deras arvoden icke avsevärt minskas, även om amanuenshjälp ställes till förfogande men undervisningens totala omfattning och karaktär under nästa budgetår i stort sett bibehållas.

Oavsett synpunkterna på undervisningens meddelande ha ämnesrepresentanterna varit ense om att nu utgående ersättningar om 500 kronor per kurs till respektive institutioner för materialförbrukning och dylikt i samband med tandläkarundervisningen äro otillräckliga.

De sakkunniga ha ansett sig böra eftersträva en sådan lösning av problemet, att under budgetåret 1948/49 den prekliniska undervisningen kan meddelas utan alltför kostnadskrävande, nya anordningar, samtidigt som ämnesrepresentanternas önskemål i görigaste mån tillgodoses.

Ehuru det enligt de sakkunniga av flera skäl är beklagligt, att undervisningen enligt den för innevarande budgetår tillämpade provisoriska studieplanen icke omfattar laborationer och dissektioner i de ämnen, i vilka undervisningen förlagts till karolinska institutet och medicinska fakulteten i Lund, ha de sakkunniga icke velat föreslå någon ändring härutinnan, trots att en annan anordning i vissa fall vore möjlig.

De sakkunniga ha framlagt följande, av vederbörande ämnesrepresentanter vid karolinska institutet och medicinska fakulteten i Lund godkända förslag till undervisningens anordnande under budgetåret 1948/49.

Förslagen utgå från en intagning per termin av 50 elever vid tandläkarinstitutet i Stockholm och 40 elever vid tandläkarinstitutet i Malmö.

De prekliniska huvudämnena.

I fråga om undervisningens omfattning föreslå de sakkunniga ingen ändring i nu gällande provisorium. Två kurser per läsår i varje ämne avses skola givas.

De sakkunniga ha för de olika ämnena framlagt förslag rörande erforderliga kursgivare och amanuenser samt arvoden för dessa ävensom rörande förhöjd ersättning till vederbörande institutioner. Förslagen framgå av följande sammanställning.

Tandläkarinstitutet i Stockholm.

Ä m n e	kursgivare	arvode	amanuens	arvode	ersättn. för materiel
anatomi	professor	7 000	1:e am.	4 032	2 000
histologi	prof. och prosektor	7 000	»	4 032	2 000
fysik och fysiologi . .	professor	7 000	»	4 032	2 000
kemi	särsk. anställd laborators- komp.lärare	13 316	»	4 032	3 000
	Summa kronor	34 316		16 128	9 000

Tandläkarinstitutet i Malmö.

Ä m n e	kursgivare	arvode	amanuens	arvode	ersättn. för materiel
anatomi	särsk. anställd lab.komp.lärare	13 316	—		2 000
histologi	»	13 316	—		2 000
fysik o. fysiologi ht 48 .	professorerna dela	3 350	1:e am.	2 016	1 000
vt 49 .	särsk. anställd laboratorskomp. lärare	6 658	—	—	1 000
kemi	docenter dela	8 400	1:e am.	4 032	3 000
	Summa kronor	45 040		6 048	9 000

I fråga om kursgivares arvode och skyldigheter anföra de sakkunniga:

Ehuru viss tveksamhet rått hos de sakkunniga angående de grunder, efter vilka arvoden till kursgivare böra beräknas, om till kursgivarens förfogande för mera rutinmässiga undervisningsdetaljer ställes en 1:e amanuens, ha de sakkunniga emellertid funnit sig böra föreslå, att i huvudsak hittillsvarande arvoden böra utgå för de fall, då professor själv eller tillsammans med laborator (prosektor) meddelar kursen i ämnet eller då kursgivaren är annan vid vederbörande institution redan anställd lärare med erforderlig kompetens. Kursgivaren åvilar fortfarande ansvaret för kursen i dess helhet, vilket innebär, att amanuensens undervisning begränsas till att omfatta enbart de rutinmässiga undervisningsdetaljerna, som ligga utanför den kvalificerade föreläsningsserien, och att amanuensens undervisning måste organiseras av kursgivaren och dess resultat övervakas. Tentamina falla helt inom kursgivarens skyldigheter.

Såsom av det föregående framgår ha de sakkunniga beträffande vissa ämnen föreslagit, att undervisningen meddelas av särskild för ändamålet anställd, laboratorskompetent lärare med ett arvode av 13 316 kronor. Detta belopp skulle motsvara arvodet för en t. f. laborator vid de medicinska läroanstalterna. Skulle dylik laboratorskompetent lärare icke vara att tillgå utan annan kurs-

givare med lägre kvalifikationer behöva förordnas, förutsätta de sakkunniga, att sådan kursgivare i arvodeshänseende likställes med biträdande lärare (extra laborator) vid de medicinska läroanstalterna.

De prekliniska specialämnena.

I fråga om dessa ämnen föreslå de sakkunniga, att undervisning meddelas i samma omfattning som för innevarande budgetår. Liksom hittills skulle sålunda kurserna i allmän bakteriologi och speciell tandhistologi förläggas till respektive teoretiska institutioner vid karolinska institutet och medicinska fakulteten i Lund samt kurserna i speciell tandanatomi och propedeutisk bettlära till respektive tandläkarinstitut.

De sakkunnigas förslag rörande kursgivare, amanuenshjälp, arvoden samt ersättning till institutioner framgå av följande sammanställning.

Tandläkarinstitutet i Stockholm.

Ä m n e	kursgivare	arvode	arvode till amanuens	ersättn. för materiel
allm. bakteriologi	docent	2 975	—	1 000
spec. tandhistologi	med.lic.	2 625	—	1 000
spec. tandanatomi	lärare fr. institutet	4 375	2 400	—
propedeutisk bettlära	»	3 660	2 000	—
	Summa kronor	13 635	4 400	2 000

Tandläkarinstitutet i Malmö.

Ä m n e	kursgivare	arvode	arvode till amanuens	ersättn. för materiel
allm. bakteriologi	docent	2 800	—	1 000
spec. tandhistologi	med.lic.	2 450	—	1 000
spec. tandanatomi	lärare fr. institutet	4 200	2 400	—
propedeutisk bettlära	»	3 500	2 000	—
	Summa kronor	12 950	4 400	2 000

Övriga hithörande ämnen.

I den fyraåriga studieplanen ingick i de prekliniska ämnena även allmän patologi, varjämte ämnet kemi var kombinerat med undervisning i bland annat läkemedelslära. Enligt den femåriga studieplanen har ämnet allmän patologi förlagts till de studerandes tredje termin. Läkemedelslära, under benämningen farmakologi, samt det nya ämnet topografisk anatomi ha förlagts till fjärde terminen.

De sakkunniga förutsätta, att undervisningen skall under nästa budgetår bedrivas i följande omfattning: i allmän patologi 2 kurser om 100 undervisningstimmar, därav 72 föreläsningar, per kurs, i farmakologi 1 kurs om 32 föreläsningar och i topografisk anatomi 1 kurs om 20 undervisningstimmar, därav 10 föreläsningar.

De sakkunnigas förslag rörande kursgivare, amanuenser, arvoden samt ersättningar till vederbörande institutioner framgår av följande sammanställning.

Tandläkarinstitutet i Stockholm.

Ä m n e	kursgivare	arvode	amanuens	arvode	ersättn. för materiel
allmän patologi (2 kurser)	professor o. prosektorer	8 300	1:e am.	4 032	2 000
farmakologi (1 kurs)	docent	1 995	3:dje am.	600	500
topografisk anatomi (1 kurs)	professor eller prosektor	700	—	—	—
	Summa kronor	10 995		4 632	2 500

Tandläkarinstitutet i Malmö.

Ä m n e	kursgivare	arvode	amanuens	arvode	ersättn. för materiel
allm. patologi (2 kurser).	särsk. anst. laboratoriskomp. lärare	13 316	—	—	2 000
farmakologi (1 kurs)	professor eller laborator eller docent	1 820	3:dje am.	600	500
topografisk anatomi (1 kurs)	professor eller laborator	700	—	—	—
	Summa kronor	15 836		600	2 500

I fråga om arvodet till den föreslagna laboratoriskompetente läraren i allmän patologi i Lund ha de sakkunniga framfört samma synpunkter som förut anförts under de prekliniska ämnena. Skulle det visa sig lämpligt att professor och (eller) prosektor förordnas som kursgivare därstädes, bör enligt de sakkunniga arvodet utgå med 8 000 kronor.

Med hänsyn till de föreslagna befattningarna för laboratoriskompetenta lärare ha de sakkunniga slutligen föreslagit anvisande av ett *särskilt materielanslag* av 10 000 kronor att ställas till kanslerns förfogande. De sakkunniga ha härom anförts följande.

Vid de teoretiska institutioner, där enligt de sakkunnigas förslag en särskild laboratoriskompetent lärare skall anställas för budgetåret 1948/49, komma uppenbarligen dessa lärare att vid sidan av den av kansler fastställda undervisningsskyldigheten ägna sin tid åt vetenskaplig forskning, var och en inom sitt specialområde. Härför fordras tillgång till vissa medel för behövlig materiel. Om vid en definitiv organisation den prekliniska tandläkarutbildningen kommer att meddelas av särskilda laboratorer, är det självklart, att till dessas förfogande böra ställas vissa materielanslag. Starka skäl tala för att så sker även vid den provisoriska organisation, som föreslås för budgetåret 1948/49. Det är emellertid nu svårt att väl avväga beloppens storlek och formen för dispositionen av anslagen. För att icke intrång skall ske i de vederbörande institutioner redan tilldelade materielanslagen, föreslå de sakkunniga att till kanslers förfogande ställas ett anslag om 10 000 kronor att av kansler på förslag av lärarkollegiet vid karolinska institutet respektive medicinska fakulteten fördelas som materielanslag för nu nämnda ändamål.

Departementschefen.

Såsom framgått av redogörelsen i det föregående, har den nya studieplanen för tandläkarutbildningen icke kunnat helt genomföras beträffande det prekliniska studieåret, enär hittills föreliggande utredningar icke möjliggjort ett slutligt ställningstagande till den prekliniska undervisningens organisation. En särskild utredning har igångsatts i fråga om detta spörsmål. De sakkunniga, åt vilka denna utredning anförtrotts, ha funnit, att det för innevarande läsår gällande provisoriet beträffande den prekliniska undervisningen måste förlängas ännu ett år. Därjämte föreslå de sakkunniga, att provisoriet utsträcker till att omfatta vissa andra i utbildningen efter det prekliniska året ingående kurser, för vilka nämnda medicinska undervisningsanstalter skola svara och vilka enligt den nya studieplanen skola hållas från och med nästa läsår. Mot de sakkunnigas förslag i dessa avseenden har jag icke funnit anledning till erinran.

I fråga om lärarorganisationen innebär de sakkunnigas förslag — förutom vissa av den nya studieplanens successiva genomförande föranledda kostnadsökningar — *dels* att kursgivarna i vissa fall skulle erhålla amanuenshjälp, *dels ock* att för undervisningen i vissa ämnen skulle anlitas för ändamålet särskilt anställda laboratorer.

Då de kurser, för vilka skulle anställas särskilda amanuenser, till stor del bestå av tidsödande demonstrationer, åtminstone delvis av rutinmässig art, finner jag i likhet med de sakkunniga befogat, att medel anvisas till att anställa amanuenser som hjälpkrafter. Jag har icke heller funnit anledning till erinran mot detaljerna i de sakkunnigas förslag på denna punkt. Medel torde således böra anvisas till fem befattningar som förste amanuens vid karolinska institutet (för de fyra prekliniska huvudämnena samt ämnet allmän patologi) samt två vid medicinska fakulteten i Lund, därav en för helt år (kemi) och en för höstterminen 1948 (fysiologi). Vidare erfordras arvode för vår-

terminen 1949 åt en tredje amanuens vid envar av ifrågavarande medicinska läroanstalter (farmakologi). Medel för amanuenser i ämnena speciell tand-anatomi och propedeutisk bettlära ha anvisats redan för innevarande budgetår. I fråga om sistnämnda ämnen ifrågasätter jag i likhet med de sakkunniga ingen annan förändring än som föranledes av att kursen i propedeutisk bettlära kommer att hållas två gånger under nästa läsår i stället för en under det innevarande.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle vidare för vissa ämnen anställas särskilda kursgivare med arvode, uppgående till belopp, motsvarande de löneförmåner som tillkomma en t. f. universitetslaborator, d. v. s. för närvarande 13 316 kronor. Såsom förutsättning härför skulle gälla, att vederbörande ägde laboratorskompetens. I annat fall skulle arvodet utgå med belopp, motsvarande de löneförmåner som tillkomma biträdande lärare vid universitet, d. v. s. 9 660 kronor för år eller — om vederbörande är docentkompetent — så mycket därutöver att arvodet blir lika stort som värdet av ett docentstipendium (för närvarande i runt tal 12 200 kronor). Enligt de sakkunnigas förslag skulle således tre arvodesbelopp, 9 660, 12 200 eller 13 316 kronor, kunna ifrågakomma alltefter vederbörandes kompetens. En dylik anordning synes mindre tillfredsställande. Jag är visserligen beredd att tillstyrka, att särskilda arvodesavlönade kursgivare anställas i den omfattning de sakkunniga föreslagit, men förordar, i avvaktan på resultatet av den fortsatta utredningen, att ifrågavarande kursgivare under nästa budgetår anställas som biträdande lärare och med avlöningsförmåner som övriga biträdande lärare vid universiteten. Medel torde alltså böra beräknas för anställande under nästa budgetår av en biträdande lärare vid karolinska institutet (i kemi) och tre vid medicinska fakulteten i Lund (i anatomi, histologi och allmän patologi). Därjämte bör en biträdande lärare anställas för ämnet fysiologi vid sistnämnda lärosäte under senare hälften av nästa budgetår.

Beträffande arvodena åt övriga kursgivare anser jag mig kunna godtaga de sakkunnigas förslag. Arvoden åt lärare torde alltså böra beräknas i enlighet med följande sammanställning (kursernas omfattning anges inom parentes).

	Stockholm kronor	Lund kronor
Anatomi (2 kurser, 80 tim. per kurs)	7 000	(bitr. lärare)
Histologi (2 » 80 » » »)	7 000	»
Fysiologi och fysik (2 kurser, 80 tim. per kurs) .	7 000	ht. 48 3 350 vt. 49 (bitr. lär.)
Kemi (2 kurser, 110 tim. per kurs) (bitr. lär.)		8 400
Allmän bakteriologi (2 kurser, 30 tim. per kurs)	2 975	2 800
Spec. tandhistologi (2 kurser, 25 tim. per kurs)	2 625	2 450
Spec. tandanatomi (2 kurser, 25 föreläs. + 83 övn.tim. per kurs)	4 375	4 200

Prop.bettlära (2 kurser, 25 föreläs. + 60 övn. tim. per kurs)	3 660	3 500
Allm. patologi (2 kurser, 100 tim. per kurs) .	8 300	(bitr. lärare)
Farmakologi (1 kurs, 32 tim.)	1 995	1 820
Topografisk anatomi (1 kurs, 20 tim.)	700	700

De biträdande lärarna förutsättas skola svara för all förekommande undervisning i respektive ämnen, beträffande ämnet kemi dock med biträde av en amanuens för demonstrationsundervisningen. Likaså böra givetvis de övriga kursgivare, som icke tilldelas amanuenshjälp, svara för all undervisning i sina ämnen. Beträffande ämnena speciell tandanatomi och propedeutisk bettlära, där amanuenshjälp förutsatts, torde reglering av undervisningens fördelning mellan huvudlärarna och amanuenserna redan ha skett för innevarande budgetår. I fråga om övriga ämnen, som tilldelas amanuenser, (i Stockholm de prekliniska huvudämnena samt allmän patologi och farmakologi, i Lund fysiologi, kemi och farmakologi) förutsätter jag att huvudlärarens undervisningsskyldighet per kurs blir ungefär den som motsvarar det för kursen i det föregående angivna timantalet. Det bör ankomma på kanslern att meddela de bestämmelser angående undervisningsskyldigheten m. m., som finnas erforderliga.

Jag tillstyrker slutligen, att de särskilda ersättningarna till vederbörande medicinska institutioner för materiel m. m. må utgå med av de sakkunniga förordade belopp. Däremot anser jag mig icke kunna för närvarande biträda sakkunnigförslaget, i vad avser anvisande av ett särskilt materielanslag å 10 000 kronor att ställas till kanslerns disposition.

Till frågan om den erforderliga medelsanvisningen för nu ifrågavarande ändamål återkommer jag i det följande.

II. Löneställningen för personalen vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna.

På grundval av en av 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga gjord utredning (stat. off. utr. 1946: 87) framlades i propositionen 1947: 253 förslag, vilket av riksdagen bifölls, om ordnande av tandtekniker- och tandsköterskeutbildning förutom vid tandläkarinstitutet i Stockholm, där sådan utbildning redan förekom förut, även vid tandläkarinstitutet i Malmö samt i Göteborg. I fråga om undervisningsplaner och dylikt anslöt jag mig därvid i huvudsak till de sakkunnigas förslag.

I organisatoriskt hänseende innebar fjolårets beslut huvudsakligen följande.

Stockholm. Utbildningen ställdes under tandläkarinstitutets ledning och samordnades med dess övriga verksamhet. Beträffande *tandteknikerskolan* skulle den nya studieordningen omedelbart vinna tillämpning. I fråga om *tandsköterskeskolan* beslöts uppskjuta tillämpningen av den nya studieordningen till kalenderåret 1948.

Malmö. Utbildning skulle anordnas för såväl tandtekniker som tandsköterskor så snart ske kunde. Utbildningen skulle även här samordnas med tandläkarinstitutets övriga verksamhet och stå under institutets ledning. *Tandsköterskeskolan* skulle påbörjas först sedan institutets patientvårdande verksamhet kommit i gång. *Tandteknikerskolan* skulle tills vidare starta i av Malmö stad förhyrda lokaler. Malmö stad skulle iordningställa lokalerna för en kostnad av 42 600 kronor, att amorteras av staten med 8 520 kronor om året under en femårsperiod. Kostnaderna för specialinredning och utrustning skulle bestridas av staten. — Skolorna i Malmö ha ännu icke kunnat starta sin verksamhet.

Göteborg. Enligt numera ingånget avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Göteborgs stad, å andra sidan, har Göteborgs sjukhusdirektion åtagit sig att under en övergångstid, intill dess ett tandläkarinstitut kan bli upprättat i Göteborg, handha och leda utbildning av såväl *tandtekniker* som *tandsköterskor*. I fråga om studieplaner och dylikt skola samma bestämmelser gälla som i Stockholm och Malmö. För skolorna erforderliga lokaler inredas och upplåtas av staden enligt bestämmelser i särskilt avtal mellan byggnadsstyrelsen och sjukhusdirektionen. Byggnadsarbetena för dessa lokaler bekostas av staden, men staten erlägger hyra för lokalerna. Kostnaderna för specialinredning och utrustning bekostas av staten, men även svarar för samtliga löpande utgifter för skolorna. Kostnaderna för specialinredning förskottas av staden men amorteras av staten under loppet av 4 år. — Skolorna i Göteborg ha startat på nyåret 1948.

För bestridande av samtliga utgifter för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna anvisade riksdagen för innevarande budgetår ett förslagsanslag av 420 000 kronor under rubriken »Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor». Häri inberäknades följande engångsanslag:

Komplettering av utrustning vid tandteknikerskolan i Stockholm	kronor	10 000
Utrustning för tandteknikerskolorna i Malmö och Göteborg (2 × 104 000 =)	»	208 000
Utrustning för tandsköterskeskolorna (3 × 2 000)	»	6 000
Specialinredning för tandteknikerskolan i Malmö	»	25 500
		Summa kronor 249 500.

Driftkostnaderna beräknades således till 170 500 kronor, varav för tandteknikerskolan i Stockholm 58 000 kronor och för tandsköterskeskolan i Stockholm (utöver vissa besparade medel) 5 000 kronor. Driftkostnaderna för skolorna i Malmö och Göteborg beräknades relativt lågt med hänsyn till att de ej beräknades kunna starta förrän tidigast från och med nyåret 1948.

Vid fjolårets riksdag togs ej ställning till de sakkunnigas förslag ifråga om löneställningen för personalen vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna. För innevarande budgetår ha provisoriska föreskrifter meddelats om personalens löneförmåner, innebärande arvodesanställning.

De sakkunnigas förslag till personalorganisation vid full utbyggnad av skolorna innebar följande.

T a n d t e k n i k e r s k o l a .

En föreståndare (huvudlärare)	(A 27)	Ca 30
En chefstekniker	(A 16)	Ca 20
Ett tekniskt biträde	(Eo 6)	Ce 10
Speciallärare, 500 timmar à 30 kronor.		

T a n d s k ö t e r s k e s k o l a .

En föreståndare-tandläkare, arvode 2 000 kronor.
 En föreståndarska-tandsköterska (A 15) Ca 19.
 Speciallärare, 139 timmar i två kurser à 30 kronor.

Beträffande personalorganisationen anförde de sakkunniga i betänkandet 1946: 87 i huvudsak följande.

T a n d t e k n i k e r s k o l o r n a . I fråga om befattning som huvudlärare framhålla de sakkunniga, att det får anses ostridigt, att den är av krävande natur. Huvudläraren åligger enligt de sakkunnigas uppfattning bland annat att

- 1) vara föreståndare för skolan,
- 2) i anslutning till vederbörande förvaltningsorganisations bestämmande handha skolans administration och verkställa materialanskaffning,
- 3) anordna och sammankalla lärarkollegier inom skolan,
- 4) undervisa i ett huvudämne,
- 5) anordna och närvara vid alla slutförhör,
- 6) anordna privatisternas examen,
- 7) biträda nämnden vid intagning till teknikerskolan,
- 8) biträda nämnden i ärenden, som beröra auktorisering av laboratorier m. m. samt utövande av viss kontroll.

Befattningen såsom föreståndare för skolan bör utövas av legitimerad tandläkare med stor teknisk och klinisk erfarenhet i protéslära samt pedagogiska meriter inom området. Då det är synnerligen angeläget att för denna post förvärva kvalificerade lärarkrafter, förorda de sakkunniga, att föreståndarna för statens tandteknikerskolor i Stockholm, Malmö och Göteborg placeras i lönegrad A 27.

Undervisningen i övrigt bör bestridas av erforderligt antal speciallärare, vilka såsom hittills böra erhålla ersättning per undervisningstimme. De sakkunniga anse att denna ersättning bör beräknas efter 30 kronor per timme.

Vid varje skola bör anställas en chefstekniker, som leder arbetet på laboratoriet. Han bör beredas en anställningsform, vilken svarar mot de kvalifikationer och det ansvar, som måste ställas på en sådan befattningshavare. De sakkunniga förorda därför, att vid varje tandteknikerskola anställas en chefstekniker, vilken bör placeras i lönegrad A 16.

Vid vardera skolan bör vidare finnas anställt ett tekniskt biträde i lönegrad Eo 6.

I likhet med vad nu gäller för tandteknikerkursen i Stockholm böra särskilda censorer vara förordnade för att kontrollera examina vid dessa skolor. Härför fordras ett mindre anslag till arvoden.

Tandsköterskeskolorna. De främsta kostnaderna för den nu föreslagna organisationen av tandsköterskeundervisningen föranledas av lärarkrafterna. I fråga om behovet av sådana understryka de sakkunniga vikten av att varje föreläsare eller i praktisk undervisning deltagande lärare eller sköterska får utöva tandsköterskeundervisningen på tid, som icke ingår i eller sammanfaller med eventuell av andra åtaganden betingad tjänstgöring på undervisningsanstalten eller polikliniken, i den mån undervisningen icke består i enbart handledning under det praktiska arbetet. De sakkunniga föreslå, att lärarrådet respektive styrelsen utser en för ändamålet lämpad tandläkare att vara föreståndare och i första hand ansvarig för tandsköterskekursen. Föreståndaren bör för att kunna lära känna eleverna närmare undervisa i ett av ämnena och härför uppbära särskild ersättning i enlighet med det föreslagna timarvodet, jfr nedan. I sin egenskap av föreståndare för kursen bör han uppbära ett särskilt arvode om 2 000 kronor för år. Vidare bör anställas en särskild, rutinerad tandsköterska, som under föreståndaren skall handha närmaste ledningen av kursen. Ifrågavarande tandsköterska bör placeras i 15:e lönegraden. Åt övriga undervisande lärare bör utgå ersättning med 30 kronor per undervisningstimme.

Till jämförelse må erinras, att arvodena för tandteknikerutbildningen vid tandläkarinstitutet i Stockholm under budgetåret 1946/47 utgått och för närvarande utgå med följande belopp:

		1946/47	1947/48
Arvode åt huvudläraren	kronor	10 000	11 112
Arvoden åt speciallärare, 500 timmar à 20 kronor	»	10 000	10 000
Arvode åt en tandtekniker	»	8 400	9 468
» » ett tekniskt biträde, tillika vaktmästare	»	3 900	4 668
Arvode åt inspektör	»	500	500
Arvoden åt två censorer	»	800	800

I remissyttrande över de sakkunnigas förslag anförde *statskontoret* följande.

Enligt gällande bestämmelser har huvudläraren för närvarande minst 18 veckotimmars undervisningsskyldighet samt beräknas därutöver bli tagen i anspråk för administrativa göromål i genomsnitt 1 à 1½ timme för dag (se prop. nr 241/1946 s. 102). Av betänkandet framgår icke hur pass omfattande föreståndarens arbetsuppgifter framdeles komma att bli. Statskontoret utgår emellertid från att de kameralt-administrativa göromålen komma att handhavas av för kameralluppgifter anställd personal vid respektive tandläkarinstitut. I anslutning härtill håller statskontoret före, att såsom en bestämd förutsättning för inrättandet av ordinarie befattning bör gälla dels att befattningshavaren har heltidstjänstgöring, dels ock att han icke äger utöva enskild praktik. Skulle sistnämnda förutsättningar icke vara förhanden, kan statskontoret icke förorda inrättandet av ordinarie befattning, utan bör befattningshavaren i så fall anställas mot arvode. Vid en eventuell ifrågakommande lönegradsplacering bör, då några särskilda vetenskapliga meriter icke lära erfordras hos befattningens innehavare, befattningen icke hänföras till högre lönegrad än den 26:e (numera 29:e).

Mot den föreslagna löneställningen för chefsteknikern finner statskontoret icke anledning till erinran, därest befattningshavaren i fråga utan särskild ersättning kommer att i möjlig omfattning anlitas för undervisningen.

Någon motivering till de sakkunnigas förslag rörande höjning av speciallärararvodet med icke mindre än 50 procent för undervisningstimme har icke lämnats. Då det här är fråga om bisysslearvoden, och dessa icke undergått någon höjning på andra håll inom statsförvaltningen, får statskontoret för närvarande avstyrka förslaget i denna del. Skulle en reglering av bisysslearvodena komma till stånd, bör denna givetvis omfatta även nyssnämnda arvoden.

Vad angår personalorganisationen vid tandsköterskeskolorna ha de sakkunniga förordat, att en speciallärare utses till föreståndare, i vilken egenskap han skulle erhålla ett särskilt arvode av 2 000 kronor. Den närmaste ledningen av kursverksamheten skulle emellertid handhavas av en tandsköterska i 15 lönegraden. Speciallärararvodet har liksom vid tandteknikerskolorna föreslagits till 30 kronor för undervisningstimme.

Den av de sakkunniga för tandsköterskan föreslagna löneställningen synes kunna accepteras allenast under den förutsättningen, att hon odelat anförtros föreståndarskapet. Något hinder för en dylik organisation torde icke möta. Liksom beträffande tandteknikerskolorna utgår statskontoret då från att kameralt-administrativa göromål omhändervhas av tandläkarinstitutens kamerala arbetskrafter. Skulle emellertid anses ofrånkomligt, att en tandläkare fungerar såsom föreståndare, bör tandsköterskan med hänsyn till för henne gällande kvalifikationer och arbetsuppgifter uppenbarligen icke hänföras till högre lönegrad än nuvarande biträdande instruktionssköterskan vid statens sjuksköterskeskola, vilken föreslagits skola uppflyttas till 11 (numera 15) lönegraden (se 1947 års statsverksprop. Gemensamma frågor sid. 71).

Av förut angivet skäl bör ersättning till speciallärare vid såväl tandsköterske- som tandhygienistkurs beräknas efter 20 kronor för undervisningstimme. Arvode till instruktionssköterska vid sistnämnda kurs synes böra bestämmas till 525 kronor för månad.

Allmänna lönenämnden anförde följande.

De sakkunniga ha föreslagit, att vid envar av de till Stockholm, Göteborg och Malmö förlagda tandteknikerskolorna skulle inrättas en befattning som föreståndare (tandläkare) med placering i A 27. Som stöd för denna lönegrads-placering har framhållits angelägenheten av att för ifrågavarande tjänster kunna förvärva väl kvalificerade lärarkrafter med stor teknisk och klinisk erfarenhet i protés-lära samt pedagogiska meriter. Av i betänkandet lämnade uppgifter framgår icke, hur omfattande föreståndarens arbetsuppgifter skulle bli. Lönenämnden vill emellertid sätta i fråga, huruvida med hänsyn till löneläget för tandläkarna inom andra grenar av statsförvaltningen samt inom folktandvården ävensom i betraktande av inkomstnivån för privatpraktiserande tandläkare möjlighet föreligger att kunna erhålla kvalificerade tandläkare å föreståndarbefattningarna med den föreslagna lönegradsplaceringen, därest tjänsterna skulle förenas med heltidstjänstgöring. Befattningarna synas tills vidare böra uppföras på extra ordinarie stat.

Mot den föreslagna lönegradsplaceringen av tjänsterna som chefstekniker och tekniskt biträde vid tandteknikerskolorna (A 16 respektive Eo 6) har lönenämnden icke funnit anledning till annan erinran än att chefsteknikerna i avbidan på närmare erfarenheter synas böra inplaceras i Eo 16.

Vad angår personalorganisationen vid de föreslagna fyra tandsköterskeskolorna ha de sakkunniga ansett, att respektive skolor skulle stå under ledning av en föreståndare (tandläkare) med ett årligt arvode av 2 000 kronor. Vid varje skola skulle jämväl finnas anställd en tandsköterska, som under föreståndaren skulle ha den närmaste tillsynen över kursverksamheten. Sistnämnda tjänster ha av de sakkunniga upptagits i A 15.

Det har synts lönenämnden möta svårigheter att på grundval av de i betänkandet lämnade uppgifterna om ifrågavarande tandsköterskors arbets-åligganden bedöma, om den föreslagna löneställningen är lämpligt avvägd. I varje fall torde befattningarna tills vidare böra uppföras på extra ordinarie stat.

Vid såväl tandtekniker- som tandsköterskeskolorna ävensom vid den av de sakkunniga föreslagna försöksverksamheten för utbildning av tandhygienister skulle finnas anställda speciallärare med en ersättning av 30 kronor för undervisningstimme. Såsom i betänkandet uppgivits utgår ersättning till speciallärarna vid de vid tandläkarinstitutet i Stockholm anordnade tandteknikerkurserna med 20 kronor för timme. Lönenämnden anser under sådana omständigheter det av de sakkunniga föreslagna ersättningsbeloppet väl högt. Gottgörelsen till speciallärarna synes kunna bestämmas till förslagsvis 25 kronor för undervisningstimme.

Två *reservanter* inom lönenämnden (ledamöterna Andersson och Wahlmark) förklarade sig anse den förordade löneställningen för tandsköterskor, som under föreståndaren skulle ha närmaste tillsynen över kursverksamheten, väl hög och föreslogo, att ifrågavarande befattningar tills vidare icke skulle uppföras i högre lönegrad än Eo 14.

Med anledning av vad statskontoret och allmänna lönenämnden sålunda anført ha 1944 års *tandläkarutbildningssakkunniga* inkommit med ny utredning ifråga om personalens löneställning och därvid anført i huvudsak följande.

Tandteknikerskolorna i Stockholm och Malmö.

Föreståndare. De sakkunniga hålla för sin del före, att förbud icke bör meddelas för föreståndare att utöva privatpraktik, då en bibehållen möjlighet härtill får anses vara av stor betydelse för ett vidmakthållande av den kliniska skicklighet inom protés-lära- och tandteknikerskolorna, som är nödvändig för honom såsom lärare vid tandteknikerskola. De sakkunniga skola senare framlägga förslag till föreskrifter rörande tandtekniker- och tandsköterskeutbildningen, innefattande även förslag rörande olika befattningshavares tjänstgöringsskyldighet. Av verkställd utredning framgår emellertid, att en till 5 timmar avkortad daglig tjänstgöringstid bör föreskrivas för föreståndare vid tandteknikerskola. Denne har att fullgöra såväl undervisningsuppgifter som administrativa uppgifter, vilka beräknas kräva i genomsnitt 5 timmar per dag. Med hänsyn härtill och till vad allmänna lönenämnden anfört föreslå de sakkunniga, att föreståndare för tandteknikerskolorna i Stockholm och Malmö från och med budgetåret 1948/49 måtte placeras i lönegrad Ce 30.

Chefstekniker. I fråga om befattningen såsom chefstekniker hade de sakkunniga vid avgivandet av sina förslag om lönegradsplacering som utgångspunkt dels dåvarande arvoden till tandtekniker vid tandläkarinstitutet, dels uppgifter rörande tilltänkt lönegradsplacering av tandtekniker i folktandvården, dels ock inom de sakkunnigas verkställd utredning med de förslag till lönegradsplacering för tandtekniker vid tandläkarinstitutet, som sedermera framlades i de sakkunnigas betänkande del III. Med hänsyn till nämnda överväganden föreslogs Ca 20 (dåvarande A 16) för chefstekniker vid teknikerskola och Ca 18 (dåvarande A 14) för vissa tandtekniker på tandläkarinstitutet. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t fastställt lönegrad Ca 20 för en tandteknikerbefattning vid tandläkarinstitutets i Stockholm protésavdelning. På grund härav har lärarkollegiet vid nämnda institut i petita för budgetåret 1948/49 föreslagit, att chefsteknikerbefattningen vid tandteknikerskolan i Stockholm, som »synes böra vara förenad med högre avlöning än övriga teknikerbefattningar vid institutet», placeras i lönegrad Ca 22.

Mot de sakkunnigas förslag om en lönegradsplacering i Ca 20 för chefstekniker har statskontoret förklarat sig icke ha anledning till erinran, »därest befattningshavaren i fråga utan särskild ersättning kommer att i möjlig omfattning anlitas för undervisningen». Allmänna lönenämnden har funnit, att chefsteknikerna i avbidan på närmare erfarenhet synas böra inplaceras i Ce 20 (dåvarande Eo 16). Med hänsyn till vad av remissen berörda myndigheter anfört och under hänsynstagande till lärarkollegiets vid tandläkarinstitutet i Stockholm framförda synpunkter, vilka måste anses innebära ett understrykande av chefsteknikerns pedagogiska uppgifter, föreslå de sakkunniga, att chefstekniker vid tandteknikerskolorna i Stockholm och Malmö från och med budgetåret 1948/49 måtte placeras i lönegrad Ce 22.

Tekniskt biträde. I fråga om lönegradsplacering för tekniskt biträde ha berörda remissmyndigheter icke haft något att erinra mot de sakkunnigas tidigare förslag, varför de sakkunniga förordade, att tekniskt biträde vid tandteknikerskolorna i Stockholm och Malmö från och med budgetåret 1948/49 måtte placeras i lönegrad Ce 10.

Arvode till timlärare. Såväl statskontoret som allmänna lönenämnden ha avstyrkt de sakkunnigas förslag om 30 kr./timme. Allmänna lönenämnden anser, att gottgörelsen till timlärarna kan bestämmas till förslagsvis 25 kronor för undervisningstimme. De sakkunniga anse sig med hänsyn härtill böra

föreslå, att arvudet för timplärarna vid tandteknikerskolorna i Stockholm och Malmö från och med budgetåret 1948/49 måtte fastställas till 25 kronor för undervisningstimme.

Tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö.

Föreståndare. De sakkunniga vidhålla sin i betänkandet del II uttalade uppfattning om att tandsköterskeutbildningen skall förestås av tandläkare. I anslutning till vad statskontoret anfört om att vissa administrativa göromål böra handhas av institutens kamerala arbetskrafter kunna emellertid de sakkunniga finna skäl tala för att det föreslagna föreståndararvudet sänkes till 1 500 kronor.

Instruktionssköterska. Det har gjorts gällande, att sådan med hänsyn till för henne gällande kvalifikationer och arbetsuppgifter icke bör hänföras till högre lönegrad än nuvarande 15:e lönegraden. Om jämförelse sker enbart med utgångspunkt från de kompetenskrav, som böra ställas på instruktionssköterska vid tandsköterskeskola, nämligen att hon skall vara rutinerad tandsköterska, vilja de sakkunniga icke förneka, att den av de sakkunniga föreslagna lönegradsplaceringen i Ca 19 kan synas hög. Det är emellertid uppenbart *dels* att stora krav måste ställas på den, som under koncentrerade utbildningsperioder skall närmast under föreståndaren handha ledningen av sammanlagt ett 90-tal elever och medverka i den praktiska undervisningen, vilken försvåras därav, att eleverna befinna sig i olika utbildningsstadier och skola assistera såväl lärare som ett stort antal studenter, *dels* att vederbörande med fördel kan vara jämväl sjuksköterska utan att därför detta uppsättes som ett faktiskt kompetenskrav. Dessa skäl voro de avgörande för de sakkunnigas förslag till lönegradsplacering. Med hänsyn emellertid till vad statskontoret anfört samt till det förhållandet, att avdelningssköterskorna vid tandläkarinstitutet, vilka utföra ett mycket kvalificerat arbete, äro placerade i lönegrad Ca 12, anse sig de sakkunniga — om ock med tvekan — böra frångå sitt tidigare förslag och nu förorda, att befattningarna tillsvidare uppföras som extra ordinarie i 17:e lönegraden, d. v. s. två lönegrader högre än biträdande instruktionsköterska vid statens sjuksköterskeskola. Denna differentiering synes de sakkunniga motiverad med hänsyn till den förhållandevis självständiga ställning, som torde tillkomma instruktionssköterska vid tandsköterskeskola. Med hänsyn till vad ovan anförts föreslå de sakkunniga, att från och med budgetåret 1948/49 instruktionssköterskorna vid tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö placeras i lönegrad Ce 17.

De sakkunniga föreslå vidare, att *arvudet för timplärare* vid tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö fastställas till 25 kronor för undervisningstimme.

Tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg.

Personalen vid skolorna i Göteborg synes icke böra erhålla lönegradsplacerade löner utan anställas av kommunen, varvid staten bestrider kostnaderna, beräknade efter av staten fastställda arvoden, som i vissa fall äro dyortsgraderade. De sakkunniga utgå från, att arvodena fastställas till belopp, som svara mot de löneplanslöner på ortsgrupp 4, vilka förordats av de sakkunniga, med den förhöjning eller det rörliga tillägg, som må komma att fastställas. Arvudet per undervisningstimme för timplärare förutsättes skola utgå med samma belopp, som må komma att fastställas för motsvarande lärare vid skolorna i Stockholm och Malmö.

Statens lönenämnd, som haft frågan om löneställningen för personalen vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö på remiss, har godtagit de sakkunnigas förslag i dessa delar. Lönenämnden anför i huvudsak följande.

Nämnden finner hinder icke möta mot att tjänstgöringstiden för tandteknikerskolornas föreståndare bestämmes till 5 timmar om dagen.

Befattningarna som chefstekniker vid tandteknikerskolorna ha av de sakkunniga ansetts böra inplaceras i Ce 22, vilket innebär en höjning av den tidigare av dem förordade löneställningen, Ca 20. Allmänna lönenämnden hade i yttrandet över det tidigare förslaget icke funnit anledning till annan erinran däremot, än att tjänsterna i avbidan på närmare erfarenheter syntes böra placeras som extra ordinarie. Med hänsyn till att efter sakkunnigbetänkandets avgivande tandteknikerbefattning inrättats i Ca 20 vid tandläkarinstitutet i Stockholm ha de sakkunniga emellertid funnit sig böra föreslå höjd lönegradsplacering för chefsteknikerna vid tandteknikerskolorna. De sakkunniga ha i detta sammanhang hänvisat till att lärarkollegiet vid tandläkarinstitutet i Stockholm i anslagsäskandena för budgetåret 1948/49 uttalat, att chefsteknikerbefattningen vid tandteknikerskolan i Stockholm syntes böra vara förenad med högre avlöning än övriga teknikerbefattningar vid institutet. På i framställningen angivna skäl ävensom med beaktande av att Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställt ett arvode för den redan befintliga tjänsten som tandtekniker vid tandteknikerskolan i Stockholm, som överstiger 20 löneklassen, anser sig lönenämnden icke böra framställa erinran mot den förordade höjningen av löneställningen för chefsteknikerna.

Tjänsterna som instruktionssköterska-tandsköterska vid tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö ha av de sakkunniga i föreliggande framställning upptagits i Ce 17. I ovannämnda betänkande hade ifrågavarande befattningar förordats placerade i A 15 (Ca 19). I remissutlåtande över betänkandet framhöll allmänna lönenämnden, att det hade syntts lönenämnden möta svårigheter att på grundval av de i betänkandet lämnade uppgifterna om ifrågavarande befattningshavares arbetsåligganden bedöma, om den föreslagna löneställningen vore lämpligt avvägd. I varje fall borde befattningarna tills vidare uppföras på extra ordinarie stat. De sakkunniga ha i förevarande framställning lämnat närmare uppgifter rörande kompetensfordringar m. m. för instruktionssköterskorna-tandsköterskorna. Med ledning av vad numera anförts anser sig statens lönenämnd böra godtaga de sakkunnigas förslag om tjänsternas uppförande i Ce 17.

I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Ledamoten i statens lönenämnd Broström har antecknat *skiljaktig mening* och förklarar sig anse, att lönenämnden bort föreslå, att instruktionssköterskorna-tandsköterskorna skulle hänföras till Ce 19.

Departementschefen.

Då statsmakterna i fjol togo ställning till tandläkarutbildningssakkunnigas förslag rörande tandtekniker- och tandsköterskeutbildningen, lämnades frågan om personalens löneställning öppen tills vidare i avvaktan på närmare utredning. De sakkunniga ha nu inkommit med nytt förslag och därvid förordat

följande personalorganisation för de statliga tandtekniker- och tandsköterskeskolorna vid tandläkarinstituten i Stockholm och Malmö:

T a n d t e k n i k e r s k o l a .		Löne- ställning
En föreståndare, tillika huvudlärare	Ce 30	
En chefstekniker	Ce 22	
Ett tekniskt biträde	Ce 10	
Speciallärare, 500 timmar, per timme	kronor 25	
T a n d s k ö t e r s k e s k o l a .		
Föreståndare, arvode	kronor 1 500	
Instruktionssköterska	Ce 17	
Speciallärare, 139 timmar i vardera av två kurser, per timme »	25	

De sakkunniga föreslå vidare, att tjänstgöringsskyldigheten för tandteknikerskolas föreståndare-huvudlärare skall bestämmas till 5 timmar per dag samt förutsätta, att förbud icke skall utfärdas för befattningens innehavare mot att utöva privatpraktik som tandläkare. Vidare förutsätta de sakkunniga, att instruktionssköterskan vid tandsköterskeskola skall närmast under föreståndaren handha ledningen av utbildningen.

Statens lönenämnd har godtagit de sakkunnigas förslag, vilket även jag finner vara i stort sett lämpligt avvägt. Jag ifrågasätter sålunda icke någon annan modifikation i detta förslag än att lönegradsplaceringen för instruktionssköterska vid tandsköterskeskola tills vidare fastställs till lönegraden Ce 15.

Beträffande personalen vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg ha de sakkunniga föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle fastställa arvoden, vilka i vissa fall skulle vara dyrortsgraderade och svara mot de löner, som komme att gälla för motsvarande befattningshavare vid tandläkarinstituten i Stockholm och Malmö.

Befattningshavarna vid ifrågavarande skolor i Göteborg skola tills vidare vara kommunalt anställda, varför de för närvarande icke torde kunna erhålla pensionsgrundande statlig anställning. Det bör dock — såvitt gäller tjänstemän, som vid motsvarande skolor vid tandläkarinstituten nu föreslås inplacerade å löneplan — meddelas föreskrift av innebörd, att befattningshavarna skola i övrigt åtnjuta löne- och andra förmåner, som om de vore anställda såsom extra ordinarie tjänstemän i de lönegrader, som gälla för motsvarande befattningshavare i Stockholm och Malmö. Övriga arvodesbelopp böra vara desamma som vid de rent statliga skolorna, dock att arvodet till föreståndaren för tandsköterskeskolan av skäl, som framgå av punkten 12 i det följande, tills vidare torde böra utgå med 2 400 kronor.

Kostnaderna för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Stockholm och Malmö torde från och med nästa budgetår böra bestriidas från vederbörande anslag till tandläkarinstituten. Statsbidraget till Göteborgsskolorna bör bestriidas från ett särskilt anslag. Jag återkommer härtill i det följande.

III. Anslagsberäkningar.

1. Inledning.

Jämlikt av 1947 års riksdag fattat principbeslut skola tandläkarinstituten i Stockholm och Malmö vara organiserade såsom självständiga högskolor under ledning av rektor och lärarkollegium samt under överinseende av universitetskanslern. Benämningen »tandläkarinstitut» har dock bibehållits under innevarande budgetår. Inom en relativt nära framtid torde ny stadga för tandläkarutbildningsanstalterna komma att utfärdas av Kungl. Maj:t. Det synes bland annat med hänsyn härtill lämpligt att instituten från och med nästa budgetår erhålla benämningen »tandläkarhögskolor». Erforderliga anslag för institutens verksamhet under nästa budgetår torde därför bära äskas under rubrikerna »Tandläkarhögskolan i Stockholm» respektive »Tandläkarhögskolan i Malmö».

Jag erinrar vidare om att den år 1946 beslutade nya femåriga studieplanen för tandläkarutbildningen från och med höstterminen 1947 trätt i successiv tillämpning. Övergången till den nya studieplanen sker på så sätt, att den tillämpas för de studerande, som från och med höstterminen 1947 inskrivas för tandläkarutbildning och påbörja sina studier. Tills vidare gälla dock, såsom framgått av den förut lämnade redogörelsen, för den prekliniska undervisningen vissa provisoriska bestämmelser.

Genomförandet av den nya studieplanen kräver, som av propositionen 1947: 253 framgått, tämligen betydande personal- och anslagsförstärkningar för tandläkarinstitutet i Stockholm under de närmaste åren.

Tandläkarinstitutet i Malmö befinner sig under uppbyggnad såväl vad lokaler som personalorganisation beträffar. De nya lokalerna beräknas komma att från och med höstterminen 1948 successivt tagas i anspråk för sitt ändamål. Institutets anslagsbehov påverkas givetvis i hög grad härav.

Malmöinstitutet har planerats för en maximal kapacitet av 80 färdigutbildade tandläkare per år. Tandläkarinstitutet i Stockholm har sedan år 1943 en maximal utbildningskapacitet av 120 (förut 90) tandläkare om året. Avsikten har varit att, sedan tandläkarutbildning kommit i gång även i Malmö, Stockholmsinstitutets årliga intagning skulle minskas från 120 till 100 elever årligen. Det senare institutets lärarråd har i sina petita för nästa budgetår hemställt, att en dylik minskning måtte få äga rum från och med nästa läsår. Kanslern har biträtt denna hemställan. Till stöd härför har starkt framhållits olägenheterna för framtiden av en så stor årlig elevintagning som 120. Om icke elevintagningen nu minskades till 100, framhåller lärarrådet

bland annat, syntes i samband med det successiva genomförandet av den nya studieplanen betydande svårigheter, främst i lokalavseende, om några år uppstå för undervisningen. Jag anser mig med hänsyn till vad sålunda anförts böra förorda, att elevintagningen från och med nästa läsår begränsas till 100.

2. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar.

Förslagsanslaget till avlöningar vid tandläkarinstitutet i Stockholm är för innevarande budgetår uppfört med 950 000 kronor och disponeras jämlikt följande

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	283 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	288 000
3. Arvoden och ersättningar vid extra undervisning, <i>förslagsvis</i>	»	43 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	303 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	33 000
		Summa kronor 950 000.

Universitetskanslern har med skrivelse den 20 februari 1948 överlämnat sitt förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår och därvid hemställt om en anslagshöjning till 1 273 000 kronor. Förslaget grundar sig huvudsakligen på en petitaskrivelse av den 18 juni 1947 från *tandläkarinstitutets lärarråd* (motsvaras numera av dess lärarkollegium).

Lärarrådet anför inledningsvis, att under de närmast följande åren förhållandena vid institutet i hög grad komme att röna inverkan av den nya 5-åriga studieplanen för tandläkarutbildningen. Undervisningen enligt denna studieplan krävde en väsentlig utökning av personalen vid institutet. Lärarrådet framlade för budgetåret 1948/49 förslag till i anledning härav erforderliga anslagsökningar. — Lärarrådet har vidare räknat med, att från och med budgetåret 1948/49 en definitiv organisation av den till institutet knutna tandtekniker- och tandsköterskeutbildningen skulle genomföras.

Vissa organisationsfrågor.

Den nya studieplanens inverkan på personalbehovet vid tandläkarinstitutet. I propositionen 1947: 253 (s. 62 ff.) lämnades en sammanfattande redogörelse för tandläkarutbildningssakkunnigas förslag till den personalorganisation, som föranleddes av övergången till den nya studieplanen, samt över remissyttrandena i ärendet. Till denna redogörelse torde här få hänvisas. I detta sammanhang erinrar jag endast om följande (här bortses från den prekliniska undervisningen, som berörts i det föregående).

Lärarpersonal för de odontologiska huvudämnena. Lärarpersonal erfordras för följande avdelningar:

1. avdelning för karieslära jämte underavdelning för pulpa- och rotbehandling,
2. avdelning för protéslära,
3. » » tandkirurgi,
4. » » odontologisk ortopedi,
5. » » dental röntgendiagnostik,
6. » » barn tandvård,
7. » » bettanalys och parodontoprotetik,
8. » » tandhistopatologi,
9. allmän mottagningsavdelning.

De sakkunniga hade såsom grundval för sitt ställningstagande låtit lärarrepresentanter från samtliga avdelningar vid tandläkarinstitutet i Stockholm i samråd med de sakkunniga uppgöra ett förslag till personalorganisation. Enighet hade därvid ej nåtts mellan ämnesrepresentanterna och de sakkunniga beträffande antalet avdelningstandläkare, assistenter och amanuenser. Skillnaden mellan nuvarande lärarkader i de odontologiska huvudämnena och den av ämnesrepresentanterna och de sakkunniga föreslagna lärarkadern efter fullt genomförande av den nya femåriga studieplanen framgår av följande sammanställning:

	budgetåret 1947/48	ämnesrepre- sentanterna	de sakkunniga
professorer	3	5	5
laboratorer	6	7	7
avdelningstandläkare	12	23	19
assistenter	23	35	23
amanuenser	24	54	45
Summa	68	124	99

Lärarpersonal för övriga ämnen, tillhörande den propedeutiska och kliniska undervisningen. Dessa ämnen äro:

1. materiallära,
2. allmän patologi,
3. topografisk anatomi,
4. farmakologi,
5. allmän kirurgi,
6. intern medicin,
7. speciell bakteriologi,
8. öron-, näs- och halssjukdomar,
9. social odontologi.

Av dessa tillhöra ämnena 1—4 den nya studieplanens 3:e och 4:e terminer, varför undervisningen i dessa inträder under läsåret 1948/49 och således påvekar personalbehovet för nästa budgetår. Beträffande ämnena 2—4 har i det föregående (sid. 10 ff.) ställning tagits till behovet av lärarkrafter m. m. Beträffande ämnet nr 1 (materiallära) innebar de sakkunnigas förslag följande. Kursgivare: speciallärare, som jämte kursgivningen skulle ha halvdagstjänstgöring på materialforskningslaboratoriet, arvode 8 136 kronor; förste amanuens (tandläkare), arvode 4 032 kronor.

Övrig personal. Ifråga om denna personal innebar sakkunnigförslaget en successiv utökning från 54 befattningshavare under budgetåret 1946/47 till 98 vid fullt genomförande av omorganisationen. Beträffande personalens fördelning på olika kategorier befattningshavare hänvisas till sammanställningen på sid. 72 i propositionen 1947: 253.

Lärarrådet har beräknat, att den nya studieplanen kommer att påverka personalbehovet på följande sätt.

a. Odontologiska huvudämnena:

Protéslära: Med hänsyn till utökad fantomundervisning erfordras utöver personalen under budgetåret 1947/48 ytterligare

- 1 avdelningstandläkare (Ce 22) från och med den 1 februari 1949,
- 2 assistenter (à 5 484 kronor) från och med den 1 februari 1949,
- 4 amanuenser (à 4 032 kronor) under hela budgetåret,
- 4 amanuenser (à 4 032 kronor) från och med den 1 februari 1949 samt
- 1 tandtekniker (Ce 18) under hela budgetåret.

I jämförelse med de sakkunnigas beräkningar, vilka utgå från ett elevantal per kurs av 50, innebär lärarrådets förslag en utökning av antalet amanuenser med 4. Detta sammanhänger med elevantalets ökning till 60 per kurs.

Tandkirurgi: Den propedeutiska kursen i ämnet skall enligt den nya studieplanen utökas med poliklinisk tjänstgöring. Det på grund härav för budgetåret 1948/49 ökade personalbehovet uppgår till

- 1 assistent (à 5 484 kronor) från och med den 1 februari 1949,
- 2 amanuenser (à 4 032 kronor) från och med den 1 februari 1949 samt
- 1 tandsköterska (Ce 10) från och med den 1 februari 1949.

Bettanalys och parodontoprotetik: Under budgetåret 1948/49 skall givas en propedeutisk kurs i ämnet. För ändamålet behöver under hela budgetåret finnas

- 1 avdelningstandläkare (Ce 22),
- 1 assistent (à 5 484 kronor),
- 2 amanuenser (à 4 032 kronor) samt
- 1 tekniskt biträde (Ce 10).

I övrigt skall den nya avdelningen för bettanalys och parodontoprotetik icke träda i verksamhet under budgetåret 1948/49.

b. Övriga ämnen:

Materiallära: 2 kurser i ämnet skola givas varje läsår. De sakkunniga ha för denna undervisning beräknat 1 kursgivare (avdelningstandläkare) och 1 förste amanuens. Med hänsyn till att elevantalet i varje kurs utökas till 60 erfordras ytterligare 1 assistent för att biträda vid demonstrationerna, vilkas antal i hög grad ökar till följd av det större elevantalet.

För undervisningen i materiallära beräknar lärarrådet alltså

1 lärare i materiallära med arvode av	kronor	8 136
1 assistent med arvode av	»	5 484
1 amanuens med arvode av	»	4 032.

Ifråga om den till »övriga ämnen» hänförliga undervisningen i *allmän patologi, topografisk anatomi* och *farmakologi* hänvisas till den i det föregående lämnade redogörelsen för den prekliniska undervisningen.

Kanslern har funnit vissa beskrifningar av lärarrådets förslag möjliga utan att organisationens effektivitet behöfde påtagligt försämrast. Med hänsyn till den ansträngda statsfinansiella situationen hade kanslern ansett sig böra begagna sig av dessa möjligheter. Enligt kanslerns mening borde sålunda ökningen av assistent- och amanuéstjänsterna kunna inskränkas till 3 assistenter och 5 amanuenser för tiden från och med den 1 februari 1949 samt 6 amanuenser för hela budgetåret. Minskningen i förhållande till lärarrådets äskande uppginge tillhoppa till 16 680 kronor (avseende 2 assistentarvoden och 1 amanuensarvode för helt år och 1 amanuensarvode för 5 månader).

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Denna anslagspost, nu uppförd med 283 000 kronor, bör enligt *lärarrådets* beräkning vid oförändrad personalorganisation uppräknas med 10 000 kronor till 293 000 kronor. Lärarrådet förutsätter emellertid i sin petitaskrivelse, att följande förändringar skola äga rum i personalförteckningen för ordinarie tjänstemän från och med den 1 juli 1948.

- a. Laboratorsbefattningen i tandreglering (Ca 31) ändras till professur i odontologisk ortopedi (Ca 33) och laboratorsbefattningen i röntgendiagnostik till professur i dental röntgendiagnostik.
- b. Uppflyttning av en befattning som avdelningssköterska från Ca 11 till Ca 12.
- c. Inrättande av fem befattningar i Ca 11 som laboratoriebiträden åt professorerna.
- d. Inrättande av en ordinarie befattning som vaktmästare i Ca 10 i stället för arvodestjänst (arvode 4 380 kronor).
- e. Inrättande vid tandteknikerskolan av två ordinarie tjänster, den ena som föreståndare i Ca 30 och den andra som chefstekniker i Ca 22, samt vid tandsköterskeskolan av en tjänst som föreståndarska-tandsköterska i Ca 19.

Beträffande det under e. upptagna förslaget hänvisas till det föregående. Ifråga om punkterna a.—d. har *lärarrådet* (kollegienämnden) anfört följande.

a. *Förändring av två laboratorstjänster till professorer.* Enligt beslut av 1947 års riksdag skola de nuvarande laboratorsbefattningarna i tandreglering och röntgendiagnostik, båda i lönegrad Ca 31, från den 1 juli 1948 omändras till professorer, den ena i odontologisk ortopedi och den andra i dental röntgendiagnostik, i lönegrad Ca 33.

b. *Uppflyttning av en befattning som avdelningssköterska.* På förslag av tandläkarutbildningssakkunniga beslöts förra året (jfr propositionen 1947: 253, s. 54), att de 3 avdelningsskötersketjänsterna å protés-, tandkirurgiska- och tandfyllningsavdelningarna skulle uppflyttas från Ca 11 till Ca 12. Enligt planen för den fortsatta omorganisationen av undervisningen vid institutet skall vidare den nuvarande orto-

donti- och barntandvårdsavdelningen, som rätteligen utgör två relativt självständiga avdelningar, från och med budgetåret 1951/52 uppdelas i en avdelning för odontologisk ortopedi och en för barntandvård. A vardera av dessa avdelningar avses enligt de sakkunnigas förslag skola tjänstgöra en avdelningstansköterska med placering i 7 lönegraden (lönegrad Ca 11). Å den nuvarande ortodonti- och barntandvårdsavdelningen tjänstgör för närvarande såsom avdelningssköterska en examinerad sjuksköterska, som innehar ordinarie anställning i 7 lönegraden (lönegrad Ca 11). Enligt lärarrådets mening tala vägande skäl för att denna befattning liksom skett med nyssnämnda 3 avdelningssköterskebefattningar uppflyttas i 8 lönegraden (lönegrad Ca 12). Så länge den nuvarande organisationen med ortodontin och barntandvården sammanförda till en avdelning består är befattningen såsom avdelningssköterska å avdelningen mycket krävande och kan väl jämföras med nyssnämnda 3 avdelningssköterskebefattningar. Då inom några år barntandvården utbrytes till en helt självständig avdelning i samband med den nya studieplanens genomförande för barntandvården, kommer denna nya avdelning att få en väsentligt större omfattning än som är fallet vid den nuvarande avdelningen för barntandvård. Med hänsyn till barntandvårdens betydelse för folktandvården föreskriver nämligen den nya studieplanen en avsevärt utökad undervisning i barntandvård med därav följande ökning av patientvården. Dessa omständigheter jämte de speciella förhållandena i samband med all barntandvård tala för att avdelningssköterskebefattningen å den blivande barntandvårdsavdelningen inrättas för en sjuksköterska och ej, såsom de sakkunniga förordat, för en befattningshavare med enbart tandsköterskeutbildning ävensom för att befattningen i löneavseende jämföras med övriga avdelningssköterskebefattningar och sålunda placeras i Ca 12.

c. Inrättande av fem befattningar som laboratoriebiträden. Tandläkarutbildningssakkunniga ha i sitt betänkande föreslagit, att vid institutet skola anställas 3 laboratoriebiträden i lönegrad A 7 (Ca 11) såsom biträden åt professorerna i deras vetenskapliga arbete. Dessa biträden skulle erhålla den placering och tjänstgöring, som kanslern på förslag av lärarrådet funne skäligt bestämma med hänsyn till det av professorerna bedrivna forskningsarbetet. I sitt yttrande över de sakkunnigas förslag underströk lärarrådet nödvändigheten av att varje professor för sitt vetenskapliga arbete hade tillgång till ett för hans ämnesområde specialutbildat laboratoriebiträde. Vidare framhöll lärarrådet, att nödvändigheten av specialutbildning uteslöte möjligheten av att 3 laboratoriebiträden kunde stå professorer i fem olika ämnen till tjänst såsom vetenskapliga biträden. I propositionen 1947: 253 upptogs emellertid icke för budgetåret 1947/48 anslag till några laboratoriebiträden åt professorerna. Med hänsyn till vikten av att professorerna för sitt vetenskapliga arbete ha tillgång till tekniskt skolad biträdeshjälp anser lärarrådet sig böra upprepa sin begäran om anslag till inrättande av 5 laboratoriebiträdestjänster i Ca 11.

d. Ordinarie vaktmästare i Ca 10. Sedan tandläkarutbildningssakkunniga föreslagit inrättandet av en ordinarie tjänst såsom vaktmästare vid vardera tandläkarinstitutet i Stockholm och Malmö, förklarade sig i propositionen 1947: 253 (sid. 61) departementschefen i och för sig biträda förslaget. Tjänsterna borde placeras i lönegrad Ca 10 i nu gällande avlöningsreglemente. I detta sammanhang anförde emellertid departementschefen, att enligt vad han inhämtat uppehölls för närvarande den med arvode förenade

vaktmästartjänsten vid institutet i Stockholm av en förtidspensionerad tidigare kommunalanställd befattningshavare. Då det syntes vara anledning att i varje fall under budgetåret 1947/48 utnyttja denna arbetskraft, borde tjänsten för det dåvarande behållas såsom arvodestjänst och med inrättande av en ordinare tjänst anstå. Arvodet vid befattningen föreslogs till 4 380 kronor. Riksdagen biföll detta förslag.

På grund av sjukdom har innehavaren av ifrågakvarande med arvode för- enade vaktmästarbefattning från den 1 december 1947 åtnjutit tjänstledighet. Det synes sannolikt, att han icke mera kommer att kunna återinträda i tjänst. Det torde icke vara möjligt att till en arvodestjänst som den ifrågakvarande ånyo kunna förvärva och behålla en lämplig och duglig person. Med hänsyn härtill och till ställningstagandet i ovannämnda proposition torde denna arvo- destjänst böra från den 1 juli 1948 omändras till ordinare i lönegrad Ca 10.

Kanslern har ifråga om de under a.—d. behandlade förslagen biträtt lärar- rådets hemställan med den ändringen, att han tillstyrkt inrättande av allenast tre laboratoriebiträdestjänster, alla i Ce 11, samt att han förordat extra ordinare anställningsform för vaktmästaren.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Denna anslagspost är nu uppförd med 288 000 kronor. *Lärarrådet* (kollegie- nämnden) räknar med följande förändringar för nästa budgetår.

- a. Ändrade grunder för arvoden vid den prekliniska undervisningen (jfr det föregående).
- b. Ökning av personalbehovet i samband med den nya studieplanens genom- förande (jfr det föregående).
- c. Ytterligare en assistenttjänst å ortodonti- och barntandvårdsavdelningen.
- d. Vissa arvoden vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna.
- e. Arvode å 350 kronor för kurs i social odontologi.

Beträffande de under a, b och d upptagna förslagen hänvisas till redogörelsen i det föregående. I fråga om den föreslagna *nya assistenttjänsten å ortodonti- och barntandvårdsavdelningen* anför *lärar- rådet* följande.

Laboratorn i ortodonti har framhållit behovet av att för den del av ifråga- varande avdelning, som ortodontin utgör, erhålla ytterligare 1 assistenttjänst utöver under budgetåret 1947/48 befintliga 3 tjänster. Som skäl härför har laboratorn framhållit, att undervisningen i ortodonti är relativt lärarkrävande och att lärarpersonalen hittills varit för liten till antalet. Enligt den organisa- tion de sakkunniga förordat kommer lärarkadern på den blivande avdelningen för odontologisk ortopedi att bli avsevärt större än vad nu är fallet för orto- dontin. Även med hänsyn till behovet att successivt fostra upp tillräckligt antal lärare för de blivande nya befattningarna vore det betydelsefullt att redan nu något öka antalet tjänster.

Lärarrådet anser sig böra biträda laboratorns krav på en ytterligare assistent- tjänst.

Kanslern har ansett ifrågavarande assistenttjänst icke vara oundgängligen nödvändig under nästa budgetår.

Beträffande kursen i *social odontologi* har nuvarande *kollegienämnden* anfört följande.

I den nya 5-åriga studieplan för tandläkarutbildningen, som av kanslersämbetet fastställts att träda i successiv tillämpning från och med höstterminen 1947, ingår en *föreläsningkurs i social odontologi*, förlagd till tionde studietermen. Kursen omfattar 8 föreläsningar och 2 förhörstimmar och avses skola givas varje termin. Arvode till kursgivaren — lämpligen en representant för medicinalstyrelsen eller folktandvårdsorganisationen — har beräknats komma att utgå med (20 × 35=) 700 kronor för läsår. Enligt den fastställda studieordningen skall kursen första gången givas vårterminen 1952.

Någon motsvarighet till ifrågavarande kurs finnes icke i den nu under successiv avveckling varande 4-åriga studieplanen.

Enligt vad kollegienämnden erfarit har inom inrikesdepartementet diskussioner förts med representanter för bland andra tandläkarorganisationerna och odontologiska föreningen vid tandläkarinstitutet angående upphörande av skyldigheten för nyexaminerade tandläkare att tjänstgöra ett år inom folktandvården (det s. k. folktandvårdsåret). Vid dessa diskussioner har såsom en viktig orsak till de nyexaminerades i många fall bristande intresse för tjänstgöring inom folktandvården framhållits, att de icke under studietiden få någon undervisning om den sociala tandvårdens mål, medel, betydelse och svårigheter. Det har därvid, efter samråd med representant för tandläkarinstitutet, anförts, att det icke vore omöjligt att anordna en kurs i social odontologi redan under nästkommande läsår för de studerande, å vilka den 4-åriga studieplanen vore tillämplig. En dylik kurs, omfattande allenast en föreläsningsserie, inkräktade nämligen icke på de studerandes tjänstgöring vid institutets kliniker och laboratorier. Kursen borde lämpligen hållas under vårterminen 1949.

Kanslern har tillstyrkt ifrågavarande förslag.

Arvoden och ersättningar vid extra undervisning.

Denna anslagspost är för innevarande budgetår upptagen med 43 000 kronor. Från anslagsposten ha bestritts vissa kostnader för utbildning av en i januari 1945 intagen extra grupp av 60 studerande, som avsluta sina studier innevarande läsår, och en extra grupp av 20 studerande, som intogs höstterminen 1945 men som avses skola avsluta sina studier i Malmö. Med hänsyn härtill kan anslagsposten utgå ur avlöningsstaten.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

För detta ändamål är i avlöningsstaten uppförd en anslagspost å förslagsvis 303 000 kronor. *Lärarrådet* beräknar belastningen för innevarande budgetår till i runt tal 309 000 kronor. För nästa budgetår räknar *lärarrådet* med följande förändringar.

- a. Ökning av personalbehovet i samband med den nya studieplanens genomförande (jfr det föregående).
- b. Viss personal vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna (jfr det föregående).
- c. Ånslag till avlöning åt praktikanttjänstgörande tandsköterskeelever.
- d. Ånslag till kostnaderna för jourtjänst under sön- och helgdagar.
- e. Ålderstillägg, 3 000 kronor.

Beträffande de två sistnämnda anslagsfrågorna har lärarrådet anfört i huvudsak följande.

Avlöning åt praktikanttjänstgörande tandsköterskeelever. Enligt den i propositionen 1947: 253 (sid. 125) principiellt godkända planen för tandsköterskeutbildningens organisation skall denna utbildning omfatta bland annat en period av praktikanttjänstgöring om 8 månader, förlagd till tandläkarinstitutet, Eastmaninstitutet, statliga eller kommunala tandvårdspolikliniker eller privatpraktiserande tandläkare, vilka härför godkännts av medicinalstyrelsen. De sakkunniga ha förutsatt att den praktikanttjänstgörande sköterskeeleven skall av den hos vilken hon fullgör tjänstgöringen åtnjuta avlöning i viss proportion till begynnelseavlöningen för tandsköterska i folktandvården. Någon beräkning av avlöningens storlek har emellertid icke framlagts av de sakkunniga. I nyssnämnda proposition har föredragande departementschefen i anledning härav framhållit, att frågan om lön under den s. k. praktikanttiden, vilket spörsmål icke hunne bli aktuellt under budgetåret 1947/48, borde upptagas framdeles. Departementschefen förutsatte, att de sakkunniga skulle inkomma med närmare utredning av frågan om lörens storlek.

Ånslag för beredande av avlöning åt vid tandläkarinstitutet i Stockholm praktikanttjänstgörande tandsköterskor erfordras för budgetåret 1948/49. I avvaktan på resultatet av den ytterligare utredning av frågan, som de sakkunniga ha att förebringa, har lärarrådet i sina anslagsberäkningar för ändamålet beräknat ett belopp av 90 000 kronor, utgörande uppskattad avlöning å 250 kronor för månad åt 30 elever.

Lärarrådet vill i detta sammanhang fästa uppmärksamheten vid att den hittillsvarande tillgången på tandsköterskeelever vid institutet i hög grad nedbringat behovet av att anställa examinerade tandsköterskor. Även för framtiden kommer behovet av dylika tandsköterskor att bli beroende av antalet vid institutet tjänstgörande tandsköterskeelever.

Kostnader för jourtjänst. Under ifrågavarande anslagspost har för budgetåret 1946/47 inräknats ett belopp av 1 710 kronor till bestridande av kostnaderna för jourtjänst vid institutet sön- och helgdagar. För budgetåret 1947/48 synes i propositionen 1947: 253 medel icke ha beräknats för detta ändamål. Med hänsyn till betydelsen av denna jourtjänst beräknar lärarrådet för detta ändamål ånyo ett belopp av 1 710 kronor.

Rörligt tillägg.

Lärarrådet har beräknat belastningen för nästa budgetår under denna anslagspost, nu 33 000 kronor, till 98 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom förut påpekats har den nya femåriga studieplanen för tandläkarutbildningen börjat tillämpas för de elevgrupper som från och med innevarande läsår påbörja sina studier för tandläkarkandidatexamen. Den nya studieplanen kräver en avsevärt större personalorganisation än den nuvarande. På grund härav erfordras för de närmaste budgetåren en successiv ökning av personal-kadern vid tandläkarinstitutet i Stockholm. Institutet har av denna anledning ansett följande nya befattningar behövliga under nästa budgetår för den undervisning, som äger rum vid institutet (beträffande personalbehovet för undervisningen vid karolinska institutet hänvisas till kap. I i det föregående):

Under hela budgetåret.

- 1 avdelningstandläkare (Ce 22),
- 1 tandtekniker (Ce 18),
- 1 tekniskt biträde (Ce 10),
- 1 lärare i materiellära (arvode 8 136 kronor),
- 2 assistenter (arvode 5 484 kronor),
- 7 amanuenser (arvode 4 032 kronor).

Från och med den 1 februari 1949.

- 1 avdelningstandläkare (Ce 22),
- 1 tandsköterska (Ce 10),
- 3 assistenter (arvode 5 484 kronor för helt år),
- 6 amanuenser (arvode 4 032 kronor för helt år).

Jag finner mig böra tillstyrka den sålunda begärda personalökningen. Kanslern har visserligen ifrågasatt en viss beskärning av antalet nya assistenter och amanuenser, men då detta, enligt vad jag inhämtat, skulle medföra svåra olägenheter, har jag ansett mig böra godtaga institutets beräkning av personalbehovet. Det må i detta sammanhang framhållas, att ökningen av antalet assistenter och amanuenser delvis är av tillfällig natur, sammanhängande med den samtida tillämpningen under en övergångstid av fyra- och femårig studieplan och med den provisoriska ökningen av antalet nyintagna elever till 120 per år. Jag vill understryka, att antalet assistenter och amanuenser bör nedbringas så snart dessa tillfälliga omständigheter icke längre göra sig gällande. Såsom förut berörts, har vid samråd mellan de sakkunniga och vederbörande ämnesrepresentanter vid tandläkarinstitutet i Stockholm enighet icke uppnåtts beträffande antalet avdelningstandläkare, assistenter och amanuenser. I anledning härav vill jag uttala, att jag bestämt förutsätter, att i varje fall tills vidare under rådande allmänna förhållanden de sakkunnigas förslag i förevarande avseende läggas till grund för blivande anslagsberäkningar vid tandläkarinstitutet.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän. Enligt beslut av 1947 års riksdag skall från och med nästa budgetår laboratorsbefattningen vid

tandreglerings- och barntandvårdsavdelningen ändras till professur i odontologisk ortopedi och laboratorsbefattningen vid röntgenavdelningen till professur i dental röntgendiagnostik. Vidare beslöts i fjol, att professuren i protéslära och tandreglering från och med nästa budgetår skall omfatta endast protéslära. Härav föranledda ändringar i personalförteckningen och avlöningsstaten böra alltså nu vidtagas. Laboratorsbefattningen vid röntgenavdelningen, som har ordinarie innehavare, bör därvid, i avvaktan på tillsättningen av professuren i dental röntgendiagnostik, uppföras på övergångsstat i personalförteckningen.

Institutets förslag om inrättande av fem befattningar i Ca 11 som laboratoriebiträden åt professorerna anser jag mig icke för närvarande kunna biträda. Däremot tillstyrker jag, att en ordinarie vaktmästartjänst i Ca 10 inrättas i stället för nuvarande arvodesbefattning. Likaså biträder jag förslaget om uppflyttning av en befattning som avdelningssköterska från Ca 11 till Ca 12.

Med beaktande av vad sålunda anförts torde ifrågavarande anslagspost för nästa budgetår böra uppföras med 301 000 kronor.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Under *delposten 1* (arvoden åt rektor m. fl.) bör för nästa budgetår medel beräknas till arvoden åt rektor (1 800 kronor), två ledamöter av lärarkollegiet (tillhoppa 1 200 kronor) samt sekreterare (3 600 kronor). *Delposten* bör alltså uppföras med 6 600 kronor.

Delposten 2 (arvoden åt lärare vid vissa kurser m. m.) avser i första hand arvoden åt lärare vid den prekliniska undervisningen. Vidare bör under denna delpost beräknas medel till arvoden åt övriga kursgivare med arvodesanställning. Under hänvisning till vad jag i det föregående under kap. I anført beräknar jag således under ifrågavarande delpost medel till arvoden åt kursgivare i enlighet med följande sammanställning

2 kurser i anatomi	kronor	7 000
2 » i histologi	»	7 000
2 » i fysiologi och fysik	»	7 000
2 » i kemi (biträdande lärare)	»	9 660
2 » i allmän bakteriologi	»	2 975
2 » i speciell tandhistologi	»	2 625
2 » i speciell tandanatomi	»	4 375
2 » i propedeutisk bettlära	»	3 660
2 » i allmän patologi	»	8 300
1 kurs i farmakologi	»	1 995
1 » i topografisk anatomi	»	700

Summa kronor 55 290.

Medel bör även beräknas för arvodestillägg åt den biträdande läraren i kemi, för den händelse en docentkompetent lärare kan förvärvas. För detta ändamål bör ett belopp av förslagsvis 2 540 kronor anvisas. Under *delposten* bör vidare liksom för innevarande budgetår beräknas medel till lärare i allmän kirurgi

med 4 550 kronor. Jag biträder vidare förslaget om anvisande av ett arvode å 350 kronor till en kurs i social odontologi. Till amanuenser vid ifrågavarande prekliniska m. fl. kurser böra vidare beräknas medel i enlighet med vad jag under kap. I förordat. För detta ändamål beräknar jag ett belopp av 25 160 kronor.

Förevarande delpost bör alltså för nästa budgetår beräknas till $(55\,290 + 2\,540 + 4\,550 + 350 + 25\,160 =)$ 87 890 kronor.

Delposten 3 är för innevarande budgetår uppförd med 222 900 kronor. Från posten bestridas arvoden å 5 484 kronor till 23 assistenter och å 4 032 kronor åt 24 amanuenser. I enlighet med vad jag förut anfört bör antalet assistenter för nästa budgetår ökas med 5, därav 3 med anställning först från och med den 1 februari 1949 och antalet amanuenser med 13, därav 6 med anställning först från och med nämnda dag. Detta föranleder en anslagshöjning med 56 127 kronor. Då jag icke kan biträda förslaget om anställande av ytterligare en assistent, avsedd för ortodonti- och barntandvårdsavdelningen, beräknar jag alltså ifrågavarande delpost till 279 027 kronor.

Under *delposten 4* bör beräknas medel till arvoden vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna, d. v. s. 1 500 kronor till föreståndare vid tandsköterskeskolan samt arvoden efter 25 kronor för timme åt speciallärare. Kostnaderna för sistnämnda ändamål torde böra beräknas till förslagsvis $(500 \times 25 =)$ 12 500 kronor vid tandteknikerskolan och till förslagsvis $(2 \times 139 \times 25 =)$ 6 950 kronor vid tandsköterskeskolan. Vidare torde böra anvisas arvoden å 400 kronor till två censorer vid tandläkarexamina. Delposten bör alltså uppföras med $(1\,500 + 12\,500 + 6\,950 + 800 =)$ förslagsvis 21 750 kronor.

Delposten 5 slutligen (arvoden åt övrig personal) bör avse arvode åt en lärare i materiellära, 8 136 kronor, och en bibliotekarie, 2 400 kronor, tillhoppa 10 536 kronor. Under nu ifrågavarande delpost ha för innevarande budgetår anvisats arvoden åt en telefonist med till omkring 4 timmar om dagen begränsad tjänstgöring (2 100 kronor) och ett sköterskebiträde (3 732 kronor). Från och med nästa budgetår torde dessa beredas anställning, telefonisten enligt befodringsgångskungörelsen och den senare i lönegraden Cg 2. Jag beräknar därför medel åt dem under icke-ordinarieposten.

Arvodessposten i dess helhet bör alltså för nästa budgetår uppföras med förslagsvis $(6\,600 + 87\,890 + 279\,027 + 21\,750 + 10\,536 =)$ 405 803 kronor, eller i avrundat tal 406 000 kronor.

Arvoden och ersättningar vid extra undervisning. Denna anslagspost, nu förslagsvis 43 000 kronor, kan såsom förut nämnts utgå ur avlöningsstaten.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Denna anslagspost, nu förslagsvis 303 000 kronor, bör redan vid oförändrad personalorganisation i enlighet med lärarrådets beräkning, varemot jag icke funnit anledning till erinran, höjas med 9 000 kronor. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat erfordras en ytterligare anslagshöjning med i runt tal

76 000 kronor, därvid omkring 6 000 kronor beräknats till vikariatskostnader och dylikt. Såsom lärarrådet framhållit torde vidare böra beräknas ett belopp av i runt tal 1 700 kronor till kostnaderna för viss jourtjänst.

Såsom lärarrådet anfört bör under ifrågavarande delpost även beräknas medel till att avlöna tandsköterskeelever under deras praktikanttjänstgöring vid institutet efter genomgången utbildningskurs. Tandläkarutbildningssakkunniga ha i särskild skrivelse den 24 februari 1948 anfört, att eleverna under praktikanttiden beräknas komma att utföra ett arbete, som motsvarar $\frac{2}{3}$ à $\frac{3}{4}$ av en fullt utlärd tandsköterskas prestationer. Med hänsyn härtill föreslås de skola erhålla lön såsom extra tjänstemän i lönegraden Cg 2, vilket inklusive 12 procents förhöjning utgör 327 kronor i månaden i ortsgrupp 5. Jag är icke nu beredd att taga slutlig ställning till de sakkunnigas förslag, vilket för närvarande befinner sig under remissbehandling. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela beslut i ärendet. De sakkunnigas förslag torde dock kunna läggas till grund för beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår. Med hänsyn härtill torde för ändamålet böra under ifrågavarande anslagspost anvisas ett belopp av i runt tal 105 000 kronor.

Icke-ordinarieposten beräknar jag alltså för nästa budgetår till (303 000 + 9 000 + 76 000 + 1 700 + 105 000 =) i runt tal 495 000 kronor.

Rörligt tillägg. Denna anslagspost torde böra uppföras med 95 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet torde alltså böra uppföras med 1 297 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat fastställa personalförteckning för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49;

dels godkänna följande avlöningsstat för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	301 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	406 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	495 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	95 000

Summa kronor 1 297 000;

dels ock till Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1 297 000.

3. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 280 000 kronor och disponeras enligt följande omkostnadsstat, som jämväl utvisar av lärarrådet påyrkade förändringar för nästa budgetår.

	Nuvarande belopp kronor	Lärarrådets förslag kronor
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	1 500	+ 1 000
2. Expenser:		
a. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	62 000	+ 33 000
b. Övriga expenser	100 000	+ 25 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	500	=
4. Övriga utgifter:		
a. Biblioteket	6 000	=
b. Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	68 500	+ 21 900
c. Undervisnings- och åskådningsmateriel ...	17 900	+ 2 100
d. Institutets vetenskapliga laboratorier ...	20 000	=
e. Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	3 600	=
	Summa 280 000	+ 83 000.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Övriga expenser. Posten beräknas på följande sätt:

Städning	kronor	78 500
Tvätt	»	16 000
Telefon	»	12 000
Annonsering	»	3 000
Bevakning nattetid	»	2 400
Övriga utgifter	»	8 600
Tillkommer för tandteknikerskolan	»	4 000
	Summa kronor	124 500,

vilket belopp avrundats till 125 000 kronor.

Förbrukningsmateriel. Ökningen föranledes av att omkostnaderna för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna (16 000) beräknats under förevarande anslag samt av den nya studieplanens genomförande (6 000 kronor för ämnet materiellära).

Undervisnings- och åskådningsmateriel. Hälften av ökningen betingas av den ökade verksamheten på röntgenavdelningen. Återstoden belöper på undervisningen i ämnet materiellära, tillhörande den nya studieplanen.

Vissa ersättningar. Posten är avsedd till ersättningar åt de institutioner vid karolinska institutet, där preklinisk undervisning meddelas. Lärarrådet framhåller, att medelsbehovet under anslagsposten vore beroende av resultatet av utredningen rörande den prekliniska undervisningens ordnande.

Kanslern har ifrågasatt följande ändringar i förhållande till lärarrådets förslag, nämligen *dels* att anslagsmedlen till övriga expenser minskas med 10 000 kronor, anslagsmedlen till förbrukningsmateriel med 1 000 kronor och anslagsmedlen till undervisnings- och åskådningsmateriel med 2 000 kronor, *dels ock* att anslagsposten till vissa ersättningar höjes med 10 000 kronor med hänsyn till det förslag rörande den prekliniska undervisningen, som numera framlagts.

Departementschefen.

Enligt vad jag inhämtat kan numera beräknas, att medelsåtgången under delposten till övriga expenser för innevarande budgetår kommer att uppgå till i runt tal 121 000 kronor. Med hänsyn härtill och då för tandteknikerskolan bör beräknas ett belopp av 4 000 kronor, torde delposten för nästa budgetår böra beräknas till 125 000 kronor, vilket innebär en höjning med 25 000 kronor. I övrigt ansluter jag mig till kanslerns förslag. Omkostnadsanslaget torde alltså för nästa budgetår böra höjas med (83 000 — 1 000 — 2 000 + 10 000 =) 90 000 kronor till 370 000 kronor. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader* för
budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 370 000.

4. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

Till detta ändamål har för budgetåret 1947/48 anvisats ett reservationsanslag av 106 000 kronor. *Lärarrådet* har hemställt, att anslaget måtte höjas med 35 000 kronor, därav 30 000 kronor såsom engångsanslag till utrustning för materialforskningslaboratoriet, samt 4 000 kronor respektive 1 000 kronor till nyanskaffning och underhåll av utrustning för tandteknikerskolan respektive tandsköterskeskolan.

Kanslern har tillstyrkt bifall till lärarrådets förslag.

Departementschefen.

I enlighet med föreliggande förslag tillstyrker jag, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 35 000 kronor till 141 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 141 000.

5. Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar.

Förslagsanslaget till avlöningar vid tandläkarinstitutet i Malmö är för innevarande budgetår uppfört med 375 000 kronor. Anslaget är beräknat med utgångspunkt från att verksamheten vid institutet skulle komma igång från och med vårterminen 1948.

Enligt tidigare uppgjorda planer skulle följande grupper av studerande från och med vårterminen 1948 fortsätta sina studier vid tandläkarinstitutet i Malmö, nämligen

dels 20 av de numera 33 elever, som jämlikt Kungl. Maj:ts den 10 augusti 1945 givna bemyndigande höstterminen 1945 påbörjade sina prekliniska studier för tandläkarkandidatexamen vid medicinska fakulteten i Lund (*elevgrupp I*); dessa avsågos skola läsåret 1946/47 och höstterminen 1947 påbörja sina propeutiska och kliniska studier för tandläkarexamen vid Stockholmsinstitutet, varefter hälften skulle fortsätta där och återstoden från och med vårterminen 1948 flytta över till Malmöinstitutet;

dels de numera 38 elever, som vårterminen 1946 påbörjade sina prekliniska studier vid nämnda fakultet (*elevgrupp II*) och för närvarande fortsätta sin utbildning i provisoriska lokaler i Malmö;

dels ock de 100 elever, som vårterminen 1947 påbörjat sina prekliniska studier, därav 40 vid medicinska fakulteten i Lund och 60 vid karolinska institutet (*elevgrupp III*).

I skrivelse den 8 december 1947 anmälde 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga, att institutets lokaler icke kunde bli färdigställda i så god tid, att undervisningen vid institutet kunde taga sin början i avsedd omfattning under vårterminen 1948. Med hänsyn härtill ändrades planerna för elevgrupp I genom beslut av Kungl. Maj:t den 19 december 1947 såtillvida, att det beslöts att denna elevgrupp skulle fortsätta sin utbildning i Stockholm även under vårterminen 1948 och därefter i sin helhet överflytta till Malmö.

Även för elevgrupperna II och III ha provisoriska anordningar måst vidtagas för innevarande vårtermin. Sålunda ha kvällskurser måst anordnas å ett provisoriskt laboratorium vid allmänna sjukhuset i Malmö varjämte tandteknikerskolans blivande lokaler tagits i anspråk för undervisningen av elevgrupp III.

Med skrivelse den 20 februari 1948 har *kanslern för rikets universitet* inkommit med anslagsäskanden för tandläkarinstitutet i Malmö, avseende nästa budgetår. Kanslerns förslag bygger i huvudsak på en petitaskrivelse av den 15 december 1947 från *tandläkarutbildningssakkunniga*. De sakkunniga liksom kanslern utgå härvid ifrån, att institutets nya lokaler skola kunna tagas i anspråk successivt från och med höstterminen 1948.

De sakkunniga anföra inledningsvis i huvudsak följande.

Undervisningen i prekliniska ämnen beräknas under budgetåret 1948/49 äga rum i nedanstående omfattning.

Ä m n e	Undervisning äger rum	Elevgrupp intagen	Antal kurser
Anatomi	ht. 48, vt. 49	ht. 48, vt. 49	2
Speciell tandanatomi	» »	» »	2
Histologi	» »	» »	2
Speciell tandhistologi	» »	» »	2
Kemi	» »	vt. 48, ht. 48	2
Fysik och fysiologi	» »	» »	2
Allmän bakteriologi	» »	» »	2
Propedeutisk bettlära	» »	» »	2

Under verksamhetsåret torde *den propedeutiska och kliniska undervisningen i de odontologiska huvudämnena* komma att bedrivas i den omfattning, som närmare framgår av bifogat schema. I schemat upptagna elevgrupper äro följande.

Beteckning i schema	Intogs till pre- kliniska studier	Antal elever	Undervisnings- plan
I	höstterminen 1945	33	4-årig
II	vårterminen 1946	38	»
III	vårterminen 1947	100	»
IV	höstterminen 1947	40	5-årig
V	vårterminen 1948	40	»

Under budgetåret 1948/49 böra såsom närmare framgår av schemat samtliga avdelningar på institutet fungera med undantag av avdelningarna för tandhistopatologi och för internmedicin samt bakteriologiska laboratoriet jämte djurlaboratoriet.

De sakkunniga vilja slutligen fästa uppmärksamheten på att för undervisningens bedrivande fordras under höstterminen 1948, att de lokaler, som under budgetåret 1947/48 tagits i anspråk för fantomundervisning i allmänna sjukhusets i Malmö medicinska kliniks gamla byggnad, fortfarande kunna disponeras. Sjukhusdirektionen i Malmö har i skrivelse den 3 november 1947 till de sakkunniga meddelat, att sagda lokaler stå till förfogande för tandläkarundervisningen under kalenderåret 1948.

Den propedeutiska och kliniska undervisningen i övriga ämnen torde komma att få följande omfattning.

Ä m n e	Undervisning äger rum	Elevgrupp intagen till preklinisk undervisning	Antal kurser
Allmän patologi	ht. 48 + vt. 49	ht. 47 + vt. 48	2
Farmakologi	vt. 49	ht. 47	1
Topografisk anatomi	vt. 49	ht. 47	1
Materiallära	ht. 48 + vt. 49	ht. 47 + vt. 48	2

Någon ytterligare undervisning i till gruppen »övriga ämnen» hänförliga undervisningsämnen äger icke rum under budgetåret 1948/49.

Personalbehovet under budgetåret 1948/49.

De sakkunniga anföra härom följande.

Preklinisk undervisning. I avvaktan på resultaten av utredningen om den prekliniska undervisningens organisation ha de sakkunniga i sina anslagsberäkningar utgått ifrån att det för budgetåret 1947/48 fastställda provisoriet kommer att bestå även under nästkommande budgetår i vad avser sättet för undervisningens bedrivande.

Propedeutisk och klinisk undervisning i de odontologiska huvudämnen a. För budgetåret 1948/49 torde komma att på de olika avdelningarna erfordras lärare och personal enligt följande översikt (sid. 43).

Såsom kommentar till den i tabellform uppställda översikten över personalbehovet ha de sakkunniga anført följande.

Jämföres ovan angivna personalstab med den vid Stockholmsinstitutet befintliga, synes antalet anställda vid Malmöinstitutet allt för stort med hänsyn tagen till det vida mindre antalet elever; även avdelningarnas patientvårdande verksamhet blir av väsentligt mindre omfattning än vid det fullbelagda Stockholmsinstitutet. Därvid bör emellertid fastslås, att även om en undervisningskurs gives för ett mindre antal elever, såsom måste bli förhållandet under övergångstiden i Malmö, fordrar kursen ändock i stort sett samma antal kvalificerade lärarkrafter för föreläsningarna och demonstrationerna. De sakkunniga ha övervägt möjligheten att nedbringa antalet assistenter och amanuenser men av följande skäl icke funnit detta lämpligt. Sålunda kan framhållas, att avdelningarnas behandlingskapacitet måste vara tillräckligt stor för undervisningen. Härav följer, att under de perioder av den dagliga tjänstgöringen, då ifrågavarande assistenter och amanuenser icke äro upptagna av undervisning, de måste aktivt utföra patientvårdande verksamhet.

Det bör vidare uppmärksammas, att avtalet med Malmö stad innebär, att institutet skall övertaga en betydande del av stadens folktandvård, för vilken uppgift det relativt ringa antalet kliniskt tjänstgörande elever icke är tillfyllest. Slutligen ha de sakkunniga velat säkerställa den fortsatta lärarutbildningen genom att föreslå ett sådant antal assistenter och amanuenser, att det kan bli möjligt att för institutets fortsatta utveckling undvika kostbara och svårorganiserade utbildningskurser vid Stockholmsinstitutet.

Vad sedan angår fördelningen av antalet lärare på de olika avdelningarna hänvisa de sakkunniga även till förutnämnda schema, av vilket framgår, att protésavdelningen under verksamhetsåret är fullt utbyggd. För övriga avdelningar har, så långt de sakkunniga med hänsyn till ovan anförda synpunkter anser det görligt, antalet lärarkrafter begränsats.

De sakkunniga förutsätta, att ingen befattning tillsättes, förrän oundgängligt behov därav föreligger.

Undervisning i övriga ämnen. För undervisningen i *allmän patologi* ha de sakkunniga i avvaktan på den tidigare omnämnda utredningen angående den prekliniska undervisningen, som är avsedd att omfatta jämväl detta ämne, beräknat anslag enligt de för innevarande budgetår gällande grunderna.

*Översikt av under budgetåret 1948/49 erforderligt antal lärare m. m. vid tandläkarinstitutets
i Malmö olika avdelningar.*

(Inom parentes angivna siffror avse antalet vid full utbyggnad.)

Befattning	A v d e l n i n g f ö r									
	Karies- lära	Pulpa- rotf.	Protes- lära	Tand- kirurgi	Odont. ortod.	Röntgen- diagn.	Barn- tandv.	Bettanalys m. parodonto- prot.	Allmän mottag- ning	Summa ¹
<i>A. Lärare m. m.</i>										
Professor	1 (1)	—	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	—	—	—	5 (5)
Laborator	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	—	—	1 (1)	— (1)	—	5 (6)
Avdelningstandläkare	2 (4)	— (1)	4 (5)	2 (3)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	13½ (18)
» fr. 1/1—49	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Assistent	2 (4)	1 (1)	4 (6)	2 (3)	1 (3)	1 (1)	1 (2)	— (2)	1 (1)	14 (23)
» fr. 1/1—49	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
Amanuens	6 (9)	2 (2)	6 (8)	4 (6)	2 (3)	4 (4)	2 (3)	2 (2)	2 (2)	31 (39)
» fr. 1/1—49	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
<i>B. Övrig personal.</i>										
Avdelningssköterska	1 (1)	—	1 (1)	1 (1)	—	—	—	—	—	3 (3)
Sjuksköterska	—	—	—	1 (1)	—	1 (1)	—	—	—	2 (2)
Avdelningstandsköterska	—	1 (1)	—	—	1 (1)	—	1 (1)	— (1)	1 (1)	4 (5)
Tandsköterska	4 (6)	4 (4)	5 (5)	4 (6)	2 (3)	1 (1)	2 (3)	— (3)	1 (1)	23 (32)
Kontrollbiträde	1 (1)	—	1 (1)	1 (1)	½ (½)	—	½ (½)	—	—	4 (4)
Tekn. biträde	2 (3)	—	1 (1)	— (1)	1 (1)	2 (2)	—	— (1)	—	6 (9)
Tandtekniker	—	—	2 (2)	—	— (1)	—	—	1 (1)	—	3 (4)

¹ Vid avdelningen för tandhistopatologi tillkomma — vid full utbyggnad — 1 laborator, 1 avdelningstandläkare, 1 amanuens, 1 tekniskt biträde samt 2 preparatriser; vid avdelningen för internmedicin 1 sjuksköterska.

Kungl. Maj:ts proposition nr 202.

För undervisningen i *farmakologi* ha de sakkunniga ansett böra erfordras en kursgivare och en tredje amanuens samt för undervisningen i *topografisk anatomi* en kursgivare enligt de sakkunnigas förslag i betänkande del III s. 127. Jämväl dessa ämnen torde emellertid komma att innefattas i ovan omnämnda utredning.

Undervisningen i *materiallära* torde kräva en kursgivare med arvode av 8 136 kronor, en förste amanuens samt ett laboratoriebiträde.

K a n s l i m. m. För budgetåret 1948/49 erfordras personal i den utsträckning, som framgår av de sakkunnigas förslag i betänkandet del III s. 143 för tandläkarinstitutet i Malmö vid full utbyggnad, med undantag av att antalet skrivbiträden ansetts — i likhet med vad gäller under budgetåret 1947/48 — kunna begränsas till 5 mot 7 vid full utbyggnad. De sakkunniga ha dock härvid utgått ifrån att all skriv- och kanslibitträdespersonal skall i mån av behov biträda med göromålen å kansliet så att den administrativa apparaten kan bringas att fungera i erforderlig utsträckning. De sakkunniga ha vidare under denna rubrik uppfört ett av de tre laboratoriebiträden, vilka vid institutets fulla utbyggnad skola såsom för hela institutet gemensam personal stå till förfogande vid den vetenskapliga verksamheten.

T a n d t e k n i k e r- o c h t a n d s k ö t e r s k e u t b i l d n i n g e n. De sakkunniga ha beräknat anslag för en föreståndare, en chefstekniker och ett tekniskt biträde, samtliga vid tandteknikerskolan, samt en instruktionssköterska vid tandsköterskeskolan. Därtill kommer erforderliga medel för timlärarna vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna.

Enligt de sakkunniga skulle — om hänsyn även togs till mina i det föregående berörda förslag rörande personal vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna samt rörande den prekliniska undervisningen m. m. — personalorganisationen vid tandläkarinstitutet i Malmö under nästa budgetår bli den, som framgår av efterföljande sammanställningar (ökning i förhållande till för innevarande budgetår beräknat antal anges inom parentes).

B e f a t t n i n g	Lönegrad (arvode)	Nuvarande antal	Föreslaget antal	
			vid full utbyggn.	1948/49
Professor	Ca 33	5	5	5
Laborator	Ca 31	2	7	5 (+3)
Avdelningstandläkare	Ce 22	10	19	13 ¹ / ₂ (+3 ¹ / ₂)
Assistent	5 484	10	23	13 ³ / ₂ (+3 ² / ₂)
Amanuens	4 032	18	40	30 ² / ₂ (+12 ² / ₂)
Lärare i materiallära	8 136	—	1	1 (+ 1)
Avdelningssköterska	Ce 12	3	3	3
Sjuksköterska	Ce 11	1	3	2 (+1)
Avdelningstandsköterska	Ce 11	4	5	4
Tandsköterska	Ce 10	11	32	23 (+12)
Kontrollbiträde	Ce 10	2	4	4 (+2)

B e f a t t n i n g	Lönegrad (arvode)	Nuvarande antal	Föreslaget antal	
			vid full utbyggn.	1948/49
Tekniskt biträde	Ce 10	4	10	6 (+2)
Laboratoriebiträde (professors) . . .	Ce 11	—	3	1 (+1)
» (övriga)	Ce 11	—	4	1 (+1)
Tandtekniker	Ce 20	1	2	2 (+1)
»	Ce 18	—	2	1 (+1)
Preparatris	Ce 11	—	2	—
Rektor	1 800	1	1	1
Intendent	Ca 27	1	1	1
Sekreterare	3 600	1	1	1
Kansliskrivare	Ce 15	1	1	1
Kassör	Ce 11	2	2	2
Kanslibitråde	Ce 11	3	4	4 (+1)
Skriv-(kontors-)biträden	Cf 4—Ce 8	5	7	5
Verkmästare	Ce 14	1	1	1
Instrumentmakare	Ce 14	—	1	1 (+1)
Hantverkare	Ce 10	1	4	4 (+3)
Värmeledningsskötare	Ce 11	1	1	1
Vaktmästare	Ce 10	1	1	1
Telefonist	Cf 4—Ce 8	1	2	2 (+1)
»	2 100	1	—	— (—1)
Tamburvakt	Ce 2	2	2	2
Bibliotekarie	2 400	1	1	1
Tandteknikerskolan:				
Föreståndare (huvudlärare)	Ce 30	—	1	1 (+1)
Chefstekniker	Ce 22	—	1	1 (+1)
Tekniskt biträde	Ce 10	—	1	1 (+1)
Speciallärare	25/tim.	—	500 tim.	500 tim.
Censorer	400	—	2	2 (+2)
Tandsköterskeskolan:				
Föreståndare	1 500	—	1	1 (+1)
Instruktionssköterska	Ce 17	—	1	1 (+1)
Speciallärare	25/tim.	—	278 tim.	278 tim.

Vissa kurser	Blivande arvode	Nuvarande arvode	Antal kurser	
			1947/48	1948/49
Anatomi: biträdande lärare	9 660 ¹⁾	7 000	2	2
Histologi: » »	9 660 ¹⁾	7 000	2	2
Fysiologi: höstterminen 1948	3 350	} 5 250	} 1½	2 (+½)
vårterminen 1949	4 830 ¹⁾			
amanuens (vt.)	2 016			
Kemi: huvudlärare	8 400	4 550	} 1	2 (+1)
amanuens	4 032	—		
Allmän bakteriologi	2 800	1 400	1	2 (+1)
Spec. tandhistologi	2 450	2 450	2	2
» tandanatomi: huvudlärare	4 200	4 200	} 2	2
amanuens	2 400	2 400		
Prop. bettlära: huvudlärare	3 500	1 750	1	2 (+1)
amanuens	2 000	1 000	1	2 (+1)
Allmän patologi: bitr. lärare	9 660 ¹⁾	—	—	2 (+2)
Farmakologi: huvudlärare	1 820	} —	—	1 (+1)
amanuens	600			
Topografisk anatomi	700	—	—	1 (+1)
Social odontologi	350	—	—	1 (+1)

¹⁾ Härtill kommer arvodestillägg, om vederbörande är docentkompetent.

Det må i detta sammanhang erinras, att flertalet befattningar för vilka beräknats medel för innevarande budgetår, avsetts skola tillsättas först från och med den 1 januari 1948.

De sakkunniga beräkna avlöningsstaten för 1948/49 på följande sätt:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 157 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* » 285 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* » 583 000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 78 000

Summa kronor 1 103 000.

Beträffande beräkningen av de särskilda posterna ha de sakkunniga anført i huvudsak följande.

1. *Avlöningar till ordinarie tjänstemän.* De sakkunniga ha beräknat anslag under denna rubrik allenast för tjänster såsom professor, laborator och intendent. Beräkningen av avlöningarna har gjorts efter lägsta löneklassen i respektive lönegrader. Summan av lönerna till ordinarie tjänstemän beräknas till 152 832 kronor. De sakkunniga ha vidare under denna anslagspost uppfört

arvode för särskild tjänstgöring, som tillkommer ordinarie laborator, med 2 004 kronor till var och en av två laboratorer.

De sakkunniga beräkna sålunda ifrågavarande anslagspost till *förslagsvis* (152 832 + 4 008 =) 156 840 eller avrundat 157 000 kronor.

2. *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.* De sakkunniga ha beräknat posten enligt följande sammanställning:

1. a. Rektor	kronor	1 800	
b. Tre ledamöter av lärarkollegiet	»	1 800	
c. Sekreteraren	»	3 600	
d. Bibliotekarien	»	2 400	kronor 9 600
2. Lärare och amanuenser i vissa kurser (inklusive lärare och amanuens i materiallära)	»	71 138	
3. Assistenterna och amanuenser	»	201 768	
4. Tandtekniker- och tandsköterskeskolorna:			
a. föreståndare vid tandsköterskeskolan ..	kronor	1 500	
b. två censorer à 400 kronor	»	800	» 2 300
			<hr/> Summa kronor 284 806,

vilket belopp avrundats till 285 000 kronor.

3. *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.* De sakkunniga ha under ifrågavarande anslagspost beräknat medel enligt lägsta löneklass för den i sammanställningen här ovan upptagna icke-ordinarie personalen med löner enligt löneplan och uppskattat kostnaderna härför till 494 262 kronor.

De sakkunniga ha under denna anslagspost vidare beräknat medel till avlöning åt timplärare vid

tandteknikerundervisningen: 500 t. à 25 kr.	kronor	12 500
tandsköterskeundervisningen: 278 t. à 25 kr.	»	6 950
		<hr/> Summa kronor 19 450.

Anslag till avlöning åt praktikanttjänstgörande tandsköterskor beräknas på följande sätt: 180 arbetsmånader à nominellt 270 kr. per månad = 48 600 kronor.

Till kostnader för tillfälliga arbetskrafter, vikariatsersättningar, löneklass-uppflyttningar ävensom till kostnader, som stå i samband med att rektor vid institutet åtnjuter befrielse från undervisnings- och examinationsskyldighet, beräkna de sakkunniga ett belopp av *förslagsvis* 20 000 kronor.

De sakkunniga beräkna alltså medelsbehovet under posten till (494 262 + 19 450 + 48 600 + 20 000 =) i avrundat tal 583 000 kronor.

Kanslern har ifrågasatt vissa beskrifningar i de sakkunnigas förslag.

Sålunda förordar kanslern, *att* vid avdelningen för karieslära 5 amanuenser anställas i stället för 6, *att* vid avdelningen för protéslära antalet assistenter, anställda för första halvåret 1949, minskas från 2 till 1 och *att* några amanuenser, särskilt avsedda för nämnda tid, icke anställas, *samt att* vid avdelningen för röntgendiagnostik antalet amanuenser minskas från 4 till 2. Vidare har kanslern ansett, att antalet avdelningstandläkare å protésavdelningen skulle kunna minskas från 4 till 3 och antalet tandsköterskor på avdelningarna för pulpa- och rotbehandling samt för protéslära från 4 respektive 5 till 3 respektive 4.

Departementschefen.

De pågående arbetena med att uppföra byggnader för det nya tandläkarinstitutet i Malmö planerades från början så, att byggnaderna skulle vara färdiga att tagas i bruk på nyåret 1948. En viss försening i detta program har uppstått, men om inga oförutsedda komplikationer inträffa torde klinikbyggnaden och vissa andra utrymmen kunna färdigställas i så god tid, att undervisning i dessa lokaler kan taga sin början höstterminen 1948. Laboratoriebyggnaden väntas bli färdig något senare.

Alltsedan höstterminen 1945 ha varje år elever intagits med tanke på att de skulle fortsätta och avsluta sin tandläkarutbildning vid det nya institutet i Malmö. När detta vid början av läsåret 1948/49 torde stå rustat att delvis påbörja sin verksamhet, komma därför elever att finnas på så gott som alla utbildningsstadier. Elevantalet kommer sålunda — bortsett från första årsgruppen, som bedriver prekliniska studier — att bli omkring 210 under höstterminen 1948 och 250 under vårterminen 1949 mot 320 efter full utbyggnad. Detta gör, att institutet under nästa läsår måste arbeta med i det närmaste full personalstyrka. Tandläkarutbildningssakkunniga, som gjort beräkningar rörande personalbehovet under budgetåret 1948/49, ha tagit hänsyn härtill.

De sakkunnigas beräkningar rörande personalbehovet torde i huvudsak kunna godtagas med de ändringar som föranledas av vad jag i det föregående förordat med avseende på den prekliniska undervisningen och därmed jämförlig kursverksamhet. Då jag i likhet med de sakkunniga förutsätter, att ingen befattning tillsättes, förrän oundgängligt behov därav föreligger, torde de beskärningar, som kanslern ifrågasatt, icke böra föranleda några ändringar i anslagsberäkningarna. Givetvis bör dock institutets ledning söka begränsa personalstyrkan på sätt kanslern angivit.

Beträffande vissa detaljer i de sakkunnigas förslag må framhållas följande. Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att medel för nästa budgetår anvisas till ett av de för professorernas räkning avsedda laboratoriebiträdena. En av de två telefonister, varmed de sakkunniga räknat, torde om möjligt böra erhålla endast begränsad daglig tjänstgöringstid. Instruktionsköterskan vid tandsköterskeskolan bör tills vidare placeras i lönegraden Ce 15. De sakkunniga ha för skötseln av värmeanläggningen endast räknat med en värmelednings-skötare. Enligt vad jag inhämtat torde emellertid detta icke förslå. Jag förutsätter, att i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1949/50 utredning förebringas angående det erforderliga personalbehovet.

Med beaktande av vad sålunda anförts beräknar jag anslagsbehovet för nästa budgetår under avlöningsanslagets olika poster på följande sätt.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän. Såsom de sakkunniga föreslagit torde denna post böra uppföras med förslagsvis 157 000 kronor.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. För undervisningen i prekliniska m. fl. kurser, inklusive

materiallära, torde böra beräknas ett belopp av förslagsvis 94 000 kronor, vilket i jämförelse med de sakkunnigas förslag innebär en höjning med i runt tal 22 900 kronor. Under denna post beräknar jag vidare medel för timpläraryrvoden vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna, i runt tal 19 500 kronor. Posten bör således uppföras med förslagsvis (285 000 + 22 900 + 19 500 =) 327 400 eller i avrundat tal 328 000 kronor.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Med hänsyn till vad jag i det föregående anført beräknar jag denna post till i runt tal 560 000 kronor.

Rörligt tillägg. Denna post torde böra uppföras med 86 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet torde således böra uppföras med (157 000 + 328 000 + 560 000 + 86 000 =) 1 131 000 kronor.

I personalförteckningen böra vidtagas de förändringar, som föranledas av vad jag i det föregående anført.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat fastställa personalförteckning för tandläkarhögskolan i Malmö att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49;

dels godkänna följande avlöningsstat för tandläkarhögskolan i Malmö, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1948/49:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	157 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	328 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	560 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	86 000

Summa kronor 1 131 000;

dels ock till Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1 131 000.

6. Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader.

Förslagsanslaget till omkostnader vid tandläkarinstitutet i Malmö är för innevarande budgetår uppfört med 105 000 kronor. Anslaget har beräknats med hänsyn till att institutet antagits komma att påbörja sin verksamhet den 1 januari 1948.

Tandläkarutbildningssakkunniga ha beräknat omkostnadsanslaget för nästa budgetår enligt följande:

1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 000
2. Expenser:		
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> kronor	130 000	
b) Övriga expenser	» 124 000	» 254 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	500
4. Övriga utgifter:		
a) Biblioteket	—	
b) Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 85 700	
c) Undervisnings- och åskådningsmateriel	» 20 000	
d) Institutets vetenskapliga laboratorier	» 10 000	
e) Vissa ersättningar	» 2 500	» 118 200
	<u>Summa kronor</u>	<u>373 700.</u>

Beträffande de särskilda anslagsposterna ha de sakkunniga anfört följande.

I de anslagsäskanden, som avgåvos för innevarande budgetår, underströko de sakkunniga, att dessa äskanden beräknats med hänsyn till erfarenheterna vid Stockholmsinstitutet samt till de särskilda omständigheter, som kunde förutsättas råda vid Malmöinstitutet. Anslagsposterna påverkades i hög grad av den takt, i vilken den då beräknade utbyggnaden av institutet kunde äga rum.

Vid tidpunkten för avgivandet av anslagsäskandena för budgetåret 1948/49 har närmare erfarenhet icke kunnat vinnas av hållfastheten i de till innevarande budgetår framlagda beräkningarna. Härav torde följa, att jämväl beräkningarna för budgetåret 1948/49 torde vara behäftade med vissa felkällor, vars storlek först kan bedömas, sedan institutet under viss tid varit i funktion.

1. *Anslagsposten till sjukvård m. m.* Anslagsposten torde bära uppföras med ett belopp av förslagsvis 1 000 kronor.

2. *Anslagsposten till expenser.*

a) Delposten till *bränsle, lyse och vatten* torde för budgetåret 1948/49 komma att belastas av ett belopp, vars storlek icke nu låter sig exakt beräkna. De sakkunniga ha av representanter för Malmö stad erfarit, att vid full utbyggnad av institutet och med nuvarande priser kostnaderna för byggnadens uppvärmning kunna uppskattas till 150 000 kronor. Därvid är att märka, att statsverket har att vidkännas vissa kostnader för eldningspersonal och amortering av värmecentralen inom allmänna sjukhuset. I fråga om bränslekostnaderna må vidare erinras om att dessa under utbyggnadstiden komma att draga förhållandevis stora belopp.

Kostnaderna för vatten, elektricitet och gas, som staden skall leverera till institutet, kunna nu icke exakt överblickas. Med hänsyn till byggnadens kubikinnehåll, som i vart fall påverkar förbrukningen av elektricitet för allmänbelysningen inom institutet, torde kostnaderna icke underskrida motsvarande kostnader vid Stockholmsinstitutet.

Med beaktande av det ovan anförda och det planerade ianspråktagandet av institutet ha de sakkunniga ansett sig bära uppskatta värmekostnaden till

100 000 kronor, vartill kommer kostnader för vatten, elektricitet och gas, beräknade till 30 000 kronor enligt de beräkningsgrunder, som tillämpats vid Stockholmsinstitutet. De sakkunniga ha sålunda beräknat delposten för budgetåret 1948/49 till förslagsvis 130 000 kronor.

b) För budgetåret 1947/48 är delposten till *övriga expenser* beräknad till 40 000 kronor. Med hänsyn till den under budgetåret 1948/49 kraftigt utökade verksamheten och de särskilda kostnader, som äro förknippade med igångsättandet av ett företag av tandläkarinstitutets omfattning, anse de sakkunniga, att anslaget till övriga expenser bör beräknas till 120 000 kronor, d. v. s. ungefär samma belopp, som äskats för Stockholmsinstitutet. För bestridande av utgifter till övriga expenser vid tandteknikerskolan beräknas under förevarande delpost ett belopp av 4 000 kronor.

Till övriga expenser beräkna de sakkunniga sålunda ett sammanlagt medelsbehov av $(120\ 000 + 4\ 000 =)$ 124 000 kronor.

3. *Anslagsposten till publikationstryck.* De sakkunniga föreslå att för ändamålet uppföres ett belopp av förslagsvis 500 kronor.

4. *Anslagsposten till övriga utgifter.*

a) Delpost till *biblioteket* synes för budgetåret 1948/49 — liksom för budgetåret 1947/48 — icke böra uppföras i omkostnadsstaten med hänsyn till att de sakkunniga funnit lämpligt föreslå ett särskilt engångsanslag för ändamålet.

b) Delpost för *förbrukningsmaterial för institutets praktiska verksamhet*, från vilken skall bestridas kostnader för egentlig förbrukningsmaterial, har för budgetåret 1947/48 uppförts med 26 000 kronor. De sakkunniga erinra om att det torde vara nödvändigt att göra förhållandevis stora inköp av förbrukningsmaterial samt att den patientvårdande verksamheten genom lärarnas insatser kan beräknas bli väsentligt större än vad enbart antalet kliniskt tjänstgörande elever kan utföra. De sakkunniga, som jämväl beaktat inverkan av den kostnadsfria behandlingen inom barntandvård och ortodonti, ha icke ansett sig böra uppföra lägre belopp än som beräknats för Stockholmsinstitutet eller 68 500 kronor. Vidare bör under posten uppföras anslag till förbrukningsmaterial vid tandteknikerskolan med 13 000 kronor och vid tandsköterskeskolan med 4 200 kronor, eller tillhoppa 17 200 kronor.

Kostnader för förbrukningsmaterial vid tidigare omnämnda två kurserna i allmän patologi samt kurs i farmakologi och topografisk anatomi ha icke beräknats i avvaktan på resultaten av utredningen om den prekliniska undervisningens ordnande.

De sakkunniga uppskatta sålunda ifrågavarande delpost till förbrukningsmaterial för budgetåret 1948/49 med förslagsvis $(68\ 500 + 17\ 200 =)$ 85 700 kronor.

c) Delpost till *undervisnings- och åskådningsmaterial* ha de sakkunniga med hänsyn till svårigheterna att nu bedöma medelsbehovet ansett böra uppföras med samma belopp, som äskats för Stockholmsinstitutet, eller 20 000 kronor.

d) Delpost till *institutets vetenskapliga laboratorier* torde för budgetåret 1948/49 böra beräknas till hälften av det anslag, som står till förfogande för Stockholmsinstitutet, d. v. s. 10 000 kronor.

e) Delpost till *vissa ersättningar*, varur skola bestridas kostnader för viss materialförbrukning i samband med den prekliniska undervisningen, ha de sakkunniga i avvaktan på tidigare omnämnd utredning beräknat efter ersättning om 500 kronor till var och en av följande institutioner vid medicinska

fakulteten vid universitetet i Lund: anatomiska, histologiska, medicinsk-kemiska, fysiologiska och bakteriologiska. Anslagsbehovet uppgår sålunda till i allt 2 500 kronor.

Kanslern har föreslagit följande ändringar i de sakkunnigas beräkning:

delposten till övriga expenser minskas med 24 000 kronor,

» » förbrukningsmateriel minskas med 25 700 kronor,

» » undervisnings- och åskådningsmateriel minskas med 8 000

kronor,

delposten till institutets vetenskapliga laboratorier minskas med 4 000 kronor,

delposten till vissa ersättningar höjes med 11 000 kronor (jfr kap. I).

Enligt kanslerns förslag skulle omkostnadsanslaget alltså uppföras med (373 700 — 24 000 — 25 700 — 8 000 — 4 000 + 11 000 =) 323 000 kronor.

Departementschefen.

I avvaktan på närmare erfarenhet rörande medelsbehovet torde de sakkunnigas beräkningar med de jämkningar däri, som förordats av kanslern, bära godtagas. Emellertid bära under omkostnadsanslaget även anvisas medel för att bestrida de utgifter, som staten avtalsenligt har att erlægga till Malmö stad i form av hyresavgift m. m. för tandteknikerskolans lokaler. För detta ändamål torde bära beräknas ett belopp av förslagsvis 15 000 kronor. Omkostnadsanslaget torde alltså bära uppföras med (323 000 + 15 000 =) 338 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 338 000.

7. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.

För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 20 000 kronor till bokinköp och bokbindning m. m. för att möjliggöra nyanskaffning i större utsträckning till institutets bibliotek ävensom av eljest nödvändig undervisnings- och åskådningsmateriel.

De sakkunniga föreslå, att även för nästa budgetår anvisas 20 000 kronor för att inköpa böcker, för bokbindning och prenumeration m. m. *Kanslern* har hemställt, att ett anslag av 10 000 kronor måtte anvisas för ändamålet.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 10 000.

8. Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

De sakkunniga framhålla, att nyanskaffning av utrustning icke syntes böra ske i annan mån än genom utrustningskommitténs försorg. Däremot anse de sakkunniga, att ett anslag om 25 000 kronor bör beräknas för reparationer o. dyl. *Kanslern* har ansett ett belopp av 12 000 kronor vara tillfyllest för ändamålet.

Departementschefen. Jag ansluter mig till kanslerns förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 12 000.

9. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bidrag till främjande av odontologisk forskning m. m.

Av de för innevarande budgetår anvisade anslagsmedlen till Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier, 1 340 000 kronor, har ett belopp av 10 000 kronor tilldelats tandläkarinstitutet i Stockholm. Nämda belopp är avsett för fyra stipendier à 2 500 kronor. Vidare utgår till tandläkarinstitutet i Stockholm ett belopp av 50 000 kronor ur det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget av 500 000 kronor till Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter.

1944 års tandläkarutbildningssakkunniga föreslog i sitt betänkande om tandläkarutbildningens ordnande m. m., del III (stat. off. utr. 1947: 9, sid. 72), att även tandläkarinstitutet i Malmö skulle från och med budgetåret 1948/49 komma i åtnjutande av anslag till stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier och till främjande av forskning med 10 000 respektive 50 000 kronor.

Lärarkollegiet vid tandläkarinstitutet i Malmö har nu under erinran om de sakkunnigas förslag anfört, att det vore angeläget, att den vetenskapliga verksamheten vid institutet komme i gång redan under nästa budgetår för att bereda aspiranter på de många lärartjänsterna möjligheter att vetenskapligt meritera sig. De vetenskapliga laboratorierna vid institutet kunde emellertid icke förväntas bli färdiga under budgetåret. Å andra sidan torde institutioner och kliniker vid Lunds universitet samt laboratorier vid allmänna sjukhuset i Malmö kunna utnyttjas för en del av forskningsarbetet. Med hänsyn till föreliggande omständigheter hemställde kollegiet, att fyra doktorandstipendier å tillhoppa 10 000 kronor samt 25 000 kronor för vetenskaplig forskning måtte ställas till institutets förfogande för nästa budgetår.

Universitetskanslern har med hänsyn till den jämförelsevis begränsade omfattning, vari odontologisk forskning kunde väntas komma att bedrivas vid Malmöinstitutet under nästa budgetår, ansett de av lärarkollegiet begärda anslagen kunna minskas till 5 000 respektive 12 000 kronor. Medel för ifrågavarande ändamål borde normalt utgå från förutnämnda under rubriken Gemensamma universitetsändamål upptagna anslag. Då emellertid i årets statsverksproposition redan gjorts framställning om anslag till stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier och till bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter, syntes tandläkarinstitutet i Malmö för nästa budgetår böra tilldelas medel för dessa ändamål i form av särskilda anslag. Rörande dispositionen av sistnämnda anslag torde bestämmelserna beträffande motsvarande anslag vid tandläkarinstitutet i Stockholm kunna i tillämpliga delar lända till efter rättelse.

Departementschefen. Jag anser det angeläget, att redan för nästa budgetår anvisas medel till ifrågavarande ändamål. I enlighet med kanslerns förslag torde för dessa ändamål böra anvisas tillhoppa 17 000 kronor. Detta belopp synes för nästa budgetår böra uppföras såsom ett särskilt reservationsanslag. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Bidrag till främjande av odontologisk forskning m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 17 000.

10. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 312 000 kronor. Vid anslaget beviljande förutsattes (jfr propositionen 1947: 253, sid. 81 f.), att till varje elev vid tandläkarinstitutet skulle utgå ett bidrag av 1 200 kronor, vilket skulle avse elevens hela studietid och utbetalas i den mån eleven (i regel under första studieåret för tandläkarexamen) inköpte det för hans utbildning erforderliga instrumentet. Under bidragssystemets första år, 1947/48, beräknades bidrag komma att utgå till omkring 260 elever. I fortsättningen kunde antalet bidragsberättigade antagas bli omkring 200 per år, motsvarande den årliga intagningen vid instituten.

Tandläkarinstitutets i Stockholm lärarråd har under hänvisning till nämnda proposition beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till $(200 \times 1\,200 =) 240\,000$ kronor. *Universitetskanslern* har biträtt förslaget.

Departementschefen. De numera utfärdade bestämmelserna rörande här ifrågavarande statsbidrag förutsätta, att instrumentanskaffningen sker successivt under studietiden och att bidragsutbetalningen därför fördelas på flera år. Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår icke behöva uppföras med

större belopp än 200 000 kronor, vilket innebär en sänkning med 112 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 200 000.

11. Utrustning för tandläkarhögskolan i Malmö.

Under rubriken »Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö» har för budgetåren 1946/47 och 1947/48 anvisats reservationsanslag å tillhoppa 3 000 000 kronor. Efter medgivande av riksdagen (jfr propositionen 1947: 253, s. 102) har Kungl. Maj:t bemyndigat utrustningskommittén för tandläkarinstitutet i Malmö att ingå avtal om leveranser av erforderlig utrustning inom en kostnadsram av ytterligare 1 000 000 kronor, att likvideras före utgången av budgetåret 1948/49.

Departementschefen. Det är ännu icke möjligt att överblicka de slutliga kostnaderna för inredning och utrustning av det nya tandläkarinstitutet. Hitills ha 3 000 000 kronor anvisats för ändamålet och den utrustningskommitté, som har att svara för anskaffningen, har erhållit bemyndigande att träffa avtal om leveranser för ytterligare 1 000 000 kronor. Det torde emellertid vara tillräckligt, om för nästa budgetår anvisas sistnämnda belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1 000 000.

12. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor.

Det förslagsanslag å 420 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats under denna rubrik, avser, såsom redan förut (kap. II) erinrats, såväl engångskostnader för tandtekniker- och tandsköterskeskolor i Stockholm, Malmö och Göteborg som löpande kostnader för nämnda skolor. I det föregående har under anslagen till tandläkarhögskolorna äskats medel för de till dessa anknutna skolorna. Under förevarande anslagsrubrik bör därför i första hand beräknas medel för driftkostnaderna under nästa budgetår vid *tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg*.

Beträffande det huvudsakliga innehållet i gällande avtal med Göteborgs stad angående nyssnämnda skolor hänvisas till redogörelsen i det föregående.

Kungl. Maj:t har den 12 december 1947 fastställt stater för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg, avseende första halvåret 1948. Dessa stater ha följande utseende:

Stat för tandteknikerskolan i Göteborg.

Arvode åt föreståndare	kronor	5 358
Arvoden åt timlärare, 250 timmar à 20 kronor	»	5 000
Arvode åt chefstekniker	»	4 542
Arvode åt tekniskt biträde, tillika vaktmästare	»	2 238
Arvoden åt två censorer	»	400
Omkostnader, förslagsvis	»	10 462

Summa kronor 28 000.

Stat för tandsköterskeskolan i Göteborg.

Arvode åt föreståndare	kronor	750
Arvoden åt timlärare, 139 timmar à 20 kronor	»	2 780
Arvode åt instruktionssköterska	»	3 546
Omkostnader, förslagsvis	»	1 524

Summa kronor 8 600.

Göteborgs sjukhusdirektion har med skrivelse den 27 januari 1948 överlämnat förslag till stat för ifrågavarande skolor för nästa budgetår, uppgjort av sjukhusdirektören i form av en promemoria.

I promemorian beräknas utgifterna för hyra, bränsletillägg och amortering av specialinredningskostnaderna till i runt tal 19 600 kronor för de för båda skolorna gemensamma lokalerna.

Staten för tandteknikerskolan beräknas på följande sätt:

Avlöningar.

Arvode åt föreståndare, beräknat efter lönegraden Ce 30, kronor	15 053
» » chefstekniker, » » » Ce 22, »	9 838
» » tekniskt biträde, tillika vaktmästare, beräknat efter lönegraden Ce 10	5 672
» » timlärare, 500 timmar à 25 kronor	12 500
» » två censorer, à 400 kronor	800
Kostnad för sjukvikarier	500

Summa kronor 44 363.

Omkostnader.

Reseersättningar, förslagsvis	kronor	500
Expenser, förslagsvis	»	24 100

Summa kronor 24 600.

Beträffande avlöningarna hänvisas i promemorian till den i det föregående behandlade utredningen rörande personalens löneställning. I fråga om omkostnaderna anföres i promemorian i huvudsak följande.

Anslagsposten till reseersättningar bör uppföras med förslagsvis 500 kronor. Från denna anslagspost böra bestridas kostnaderna för tjänsteresor, som föreståndaren, eventuellt någon lärare, kan behöva företaga till Stockholm dels för överläggningar å medicinalstyrelsen och dels för besök å därvarande skola. Inom medicinalstyrelsen har man vid överläggning med föreståndaren för här-

varande tandteknikerskola framhållit betydelsen av att förbindelse upprätthålles mellan de två utbildningsskolorna i Stockholm och Göteborg.

Under anslagsposten till expenser torde böra beräknas till *lyse och kraft, vatten samt gas* förslagsvis 2 000 kronor. Elektrisk ström, vatten och gas tillhandahålles från Vasa sjukhus' ledningsnät, varvid skolan får nytta av de rabatter, som sjukhuset har såsom storförbrukare. Vidare ha i ovanstående anslagspost inräknats kostnaderna för glödlampor, tändstickor och dylika förbrukningsartiklar.

Kostnaderna för *renhållning m. m.* ha upptagits med 5 900 kronor. Först erfordras medel för arbetskraft för städning av lokalerna med cirka 3 800 kronor för år. Härtill komma utgifter för rengöringsmedel, borstar, toalettpapper m. m. med 400 kronor. Bland kostnaderna för renhållning m. m. har vidare medtagits tvättavgifter och hyra för handdukar och annat linne, som sjukhusdirektionen skall tillhandahålla skolan.

Av den för expenser beräknade anslagsposten hänföra sig vidare 500 kronor till *telefon*. Inom skolan finnas två telefonapparater med en anknypningsapparat. I samband med elevantagningen varje år får man räkna med kostnader för *annonsering*, som nödvändigtvis måste ske i tidningar i Göteborg och andra orter i västra Sverige. Denna utgift torde belöpa sig på 500 kronor om året. För närvarande antagas elever av sjukhusdirektionen, men förslag har framlagts, att medicinalstyrelsen skall besluta om intagning av elever i samtliga statliga eller statsunderstödda tandteknikerskolor. Godkännes detta förslag, torde annonseringen böra ankomma på medicinalstyrelsen och något anslag ej behöva upptagas i staten för härvarande skola.

Till *skrivmaterialier, papper, blanketter och dylikt* upptagas 500 kronor. På framställning av föreståndaren begäres ett anslag av 400 kronor för *biblioteket*. Han anser, att det vid skolan måste finnas ett specialbibliotek, som fordrar en fortlöpande komplettering, varjämte skolan bör prenumerera på några vetenskapliga tidskrifter. Vidare tillkomma kostnader för *bindning av handlingar och böcker* med 100 kronor.

Av det för budgetåret 1948/49 beräknade beloppet hänföra sig vidare 11 300 kronor till *undervisnings- och demonstrationsmaterial, förbrukningsartiklar för laboratoriet ävensom reparationer och förnyelse av förslitna instrument m. m.* Jag har därvid räknat med, att skolan kostnadsfritt tillhandahåller eleverna behövt undervisningsmaterial såsom kompendier och dylikt ävensom demonstrationsmaterial.

Slutligen bör ett belopp av 2 900 kronor upptagas till *sekreterararvode, skrivhjälp och övriga administrationskostnader för tandteknikerskolan*. Sekreterararvodet har för både tandtekniker- och tandsköterskeskolorna beräknats till 300 kronor för år, och kostnaderna för skrivhjälp till 1 000 kronor.

Sjukhusdirektionen bör erhålla skäligen ersättning för den allmänna administrationen av tandteknikerskolan och tandsköterskeskolan. Å de olika avdelningarna inom direktionens byrå kommer arbetet att ökas, och i en eller annan form får direktionen ökade utgifter för sagda administration. Sekreteraren får fler protokollsparagrafer, inköpsavdelningen förmedlar inköp av förnödenheter, kassakontoret sköter om betalning av räkningar och bokför utgifter och inkomster för skolan, kontrollavdelningen reviderar räkenskaperna och byrå-assistenten för personalärenden handlägger personalfrågor. Slutligen skall budget uppgöras och utredningar om aktuella organisationsfrågor ske.

En approximativ uppskattning av värdet av detta arbete ger vid handen, att det lägst kan taxeras till 3 000 kronor om året för båda skolorna.

Sammanslås nyssnämnda belopp å 3 000 kronor med anslaget till sekreterargöromål och skrivhjälp å 1 300 kronor och fördelas summan med en tredjedel på tandsköterskeskolan och två tredjedelar på tandteknikerskolan, erhållas 2 900 kronor i tandteknikerskolans stat.

Staten för t a n d s k ö t e r s k e s k o l a n beräknas sålunda:

Avlöningar.

Arvode åt föreståndare	kronor	1 500
» » instruktionssköterska, beräknat efter lönegraden		
Ce 17	»	7 674
Arvoden åt timlärare, 2×139 timmar å 25 kronor	»	6 950
Kostnad för vikarie	»	800
	Summa kronor	16 924.

Omkostnader.

Reseersättningar, förslagsvis	kronor	1 400
Expenser, förslagsvis	»	5 350
	Summa kronor	6 750.

Såsom kommentar till dessa beräkningar anföres i promemorian i huvudsak följande.

A v l ö n i n g a r. Föreståndaren för tandsköterskeskolan härstädes har velat framhålla, att arvudet å 125 kronor i månaden är för lågt med hänsyn till de speciella arbetsförhållanden, som föreligga vid tandsköterskeskolan i Göteborg. Föreståndaren får på ett helt annat sätt ingripa i skolans arbete än motsvarande befattningshavare vid en till tandläkarinstitut ansluten tandsköterskeskola. Den praktiska tjänstgöringen för eleverna är nämligen förlagd till polikliniker på olika ställen i staden. Föreståndaren måste jämte instruktionssköterskan göra besök å poliklinikerna för att instruera sköterskeeleverna. Dessa besök ta ganska mycken tid i anspråk och mer tid, än om den praktiska undervisningen bedrivs vid en enda institution. Föreståndaren anser, att 2 400 kronor om året vore skäligen ersättning. Med hänsyn till vad föreståndaren för tandsköterskeskolan sålunda anfört synes mig frågan om storleken av arvudet å hans befattning böra av statsmakterna omprövas i samband med fastställandet av stat för budgetåret 1948/49.

I staten för tandsköterskeskolan bör upptagas ett belopp av 800 kronor till avlönande av semestervikarie under en månad för instruktionssköterskan samt för vikarie under hennes eventuella sjukledigheter. Även för föreståndaren kan vikarie komma att behövas.

R e s e e r s ä t t n i n g a r. Anslagsposten till reseersättningar bör uppföras med förslagsvis 1 400 kronor. Instruktionssköterskan och eleverna företaga spårvägsresor mellan skolan, där föreläsningarna hållas, och respektive tandvårdspolikliniker, där eleverna praktisera. Dessa resor böra bekostas av skolan. Sådant förfaringssätt tillämpas vid härvarande sjuksköterskeskola, då eleverna därstädes tjänstgöra å andra sjukhus utan att där beredas bostad. Man kan ej begära, att instruktionssköterskan vid tandsköterskeskolan av egna medel skall bekosta spårvägsresor i tjänsten. Antalet resor kan icke på förhand med någon större säkerhet beräknas, men om skolans 25 elever resa en gång varannan dag fram och åter mellan skolan och en poliklinik för 40 öre, blir årskostnaden 1 250 kronor.

Ex p e n s e r. Under anslagsposten till expenser böra 200 kronor beräknas till *elström, vatten och gas* efter samma taxor, som gälla för tandteknikerskolan.

Utgifterna för *renhållning m. m.* ha upptagits med 700 kronor, varav cirka 400 kronor avse kostnader för timanställd städpersonal och förbrukning av rengöringsmedel, borstar, toalettpapper m. m., och 300 kronor tvättavgifter och hyra för handdukar och annat linne.

Av den för expenser begärda anslagsposten hänföra sig vidare 150 kronor till *telefon*. Skolan abonnerar på en telefonapparat. I samband med elevantagningen två gånger om året får man räkna med kostnader för *annonsering* i tidningar i Göteborg och andra orter i västra Sverige för förslagsvis 800 kronor. Skulle intagning av elever handhavas av medicinalstyrelsen, behöver sistnämnda anslagsbelopp ej upptagas i staten för härvarande tandsköterskeskola.

Till *skrivmaterialier, papper, blanketter och dylikt* böra upptagas 300 kronor. Två *maskinskrivningskurser* om vardera 50 timmar skola årligen hållas vid tandsköterskeskolan, och enligt anbud kosta dessa båda kurser 900 kronor.

Kostnaderna för *undervisnings- och demonstrationsmaterial, inventarier m. m.* kunna beräknas till 900 kronor. Vid examination från tandsköterskeskolor bör tandsköterskan av skolan erhålla ett märke, förslagsvis i form av en brosch. Detta märke synes mig böra tillhandahållas av skolan. För anskaffning av ett femtiotal sådana märken beräknas 375 kronor, vilket belopp ingår i nyss angivna summa å 900 kronor.

Under hänvisning till vad tidigare anförts i motiveringen till tandteknikerskolans omkostnadsstat upptages ett belopp av 1 400 kronor till *sekreterararvode, skrivhjälp och administrationskostnader*.

Departementschefen.

Under förevarande anslagsrubrik bör beräknas medel till driftkostnader för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg. Mot den uppskattning av dessa kostnader, som gjorts av Göteborgs sjukhusdirektion, har jag icke funnit anledning till någon väsentlig erinran. Beträffande avlöningskostnaders beräkning hänvisar jag till vad jag anförde i det föregående. Därav framgår, att jag i fråga om de statliga tandsköterskeskolorna förorddat, att instruktions-sköterskorna placeras i lönegraden Ce 15, och att jag tillstyrkt, att instruktions-sköterskan vid Göteborgsskolan erhåller motsvarande löneförmåner. Detta föranleder en minskning med i runt tal 600 kronor av lönekostnaderna. Å andra sidan finner jag mig kunna tillstyrka att arvudet till föreståndaren för sistnämnda skola på av sjukhusdirektionen åberopade skäl tills vidare må utgå med 2 400 kronor, vilket föranleder en höjning med 900 kronor av nyssnämnda kostnader. Driftkostnaderna vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna böra alltså — i avrundade tal — beräknas sålunda:

Tandteknikerskolan: Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 44 400
» : Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 24 600
	Summa kronor 69 000

Tandsköterskeskolan: Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 17 300
» : Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 6 800
	<hr/> Summa kronor 24 100

Lokalhyra m. m. » 19 600.

Kostnaderna bli alltså sammanlagt (69 000 + 24 100 + 19 600 =) 112 700 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget å 420 000 kronor till Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor avsåg den större delen vissa engångsutgifter, såsom utrustning, specialinredning m. m. I den mån dessa engångsutgifter icke gäldas under loppet av innevarande budgetår, torde de komma att belasta nästa budgetårs anslag med samma rubrik. Då jag förutsätter, att de kostnadsberäkningar, som lågo till grund för anslagsberäkningen för innevarande budgetår, i stort sett skola visa sig hållbara, torde någon ytterligare medelsanvisning för nästa budgetår icke vara erforderlig.

I detta sammanhang erinrar jag, att tandläkarutbildningssakkunniga i sitt betänkande angående hjälpkrafterna inom tandvården förordade, att under nästa budgetår skulle ske en försöksutbildning av ett 20-tal tandsköterskor till s. k. tandhygienister, vilkas praktiska användbarhet vid offentliga tandvårdsinrättningar sedermera skulle närmare studeras. Utbildningen skulle omfatta en kurs om åtta månader och anordnas vid tandläkarinstitutet i Stockholm. Vid anmälan i propositionen 1947: 253 av denna fråga förklarade jag mig anse, att försök i den av de sakkunniga föreslagna riktningen i sinom tid borde göras. Riksdagen gjorde icke någon erinran mot detta uttalande. 1944 års kommunala tandvårdsutredning i Stockholm har nu gjort framställning om anordnande av en dylik kurs under nästa budgetår och förklarat sig ha för avsikt att hos vederbörande kommunala myndigheter föreslå, att ett tiotal tandhygienister efter genomgången utbildning skulle anställas i stadens tjänst. Därest det vid närmare prövning av denna framställning skulle befinnas lämpligt att under nästa budgetår anordna ifrågavarande försöksutbildning, torde erforderliga kostnader få bestridas från förevarande anslag. Kurskostnaderna ha av tandläkarutbildningssakkunniga beräknats till 30 250 kronor men torde kunna nedbringas något. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser om den ifrågasatta försöksutbildningen och vad därmed äger samband.

Av propositionen 1947: 253 framgår vidare, att tandläkarutbildningssakkunniga föreslagit en viss kontroll från det allmännas sida *dels* över den utbildning av tandtekniker och tandsköterskor hos enskilda, som förutsatts alltjämt komma att äga rum i viss utsträckning, och *dels* över den förberedande elevtjänstgöring och avslutande praktikanttjänstgöring, som kan komma att äga rum hos enskilda eller inom folktandvården före respektive efter

den genom statens försorg anordnade utbildningen. Denna kontroll torde, såsom jag i propositionen antydde, lämpligen böra stå under ledning av medicinalstyrelsen. Förslag till bestämmelser i detta hänseende har avgivits av de sakkunniga. Ärendet är ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning men torde komma att avgöras under våren 1948. Därest, på sätt föreslagits, medicinalstyrelsen redan under loppet av nästa budgetår kommer att få arbetsuppgifter av ifrågavarande slag, fordras emellertid vissa medel härför. Sålunda framhåller medicinalstyrelsen, att personalen på dess tandvårdsbyrå behöver förstärkas med en byråtandläkare, en amanuens och ett kanslibitråde. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den personalförstärkning, som befinner sig ofrånkomlig, varvid erforderliga medel torde böra bestridas från icke-ordinarieposten i den avlöningsstat för medicinalstyrelsen, som kommer att fastställas för nästa budgetår. I årets statsverksproposition (bilagan elfte huvudtiteln) har denna post föreslagits uppförd med ett maximerat belopp av 500 000 kronor, vilket belopp emellertid icke beräknats med hänsyn till det personalbehov som uppkommer om nu ifrågavarande arbetsuppgifter tillkomma. Posten torde därför få överskridas med erforderligt belopp. Förslag härom torde framdeles få underställas 1949 års riksdag.

Medicinalstyrelsen har vidare framhållit, att den erforderliga inspektionsverksamheten lämpligen borde i viss utsträckning decentraliseras, åtminstone försöksvis. Utbildningskontrollen inom folktandvården borde enligt medicinalstyrelsen lämpligen ankomma på tandvårdsinspektörerna, varvid styrelsen förutsätter, att huvudmännen påtaga sig härför eventuellt uppkommande extra kostnader. Kontroll och inspektion av auktoriserade arbetsplatser utanför folktandvårdens ram syntes förutom åt tandvårdsinspektörerna kunna anförtros även åt andra därför lämpade tandläkare. Kostnaderna för de inspektioner, som icke komma att ombesörjas direkt av medicinalstyrelsen eller inom folktandvårdens ram, borde bestridas av medel som ställdes till medicinalstyrelsens förfogande att av styrelsen disponeras efter prövning från fall till fall. Kostnaderna beräknade medicinalstyrelsen till 10 000 kronor per halvår. För egen del vill jag framhålla, att därest inspektions- och kontrollverksamheten befinner sig böra ordnas i enlighet med medicinalstyrelsens förslag, vilket synes lämpligt, torde kostnaderna för nästa budgetår böra bestridas från nu förevarande anslag.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört rörande de kostnader, som torde böra bestridas från förevarande anslag, beräknar jag medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 150 000 kronor. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av utbildning för tandtekniker och tand-sköterskor* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 150 000.

13. Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor.

Från och med innevarande budgetår utgår statsbidrag till stipendier åt elever vid statliga och statsunderstödda tandtekniker- och tandsköterskeskolor. Bidraget utgår enligt samma grunder som statsbidrag till stipendier åt elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. Det för ändamålet anvisade förslagsanslaget har uppförts med 50 000 kronor. I enlighet med förslag av tandläkarinstitutets i Stockholm lärarråd har *universitetskanslern* föreslagit oförändrat anslag för nästa budgetår.

Jag biträder detta förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 50 000.

Vad departementschefen sålunda under III, punkterna 2—13, hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Åke Brühn-Möller.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
I. Den prekliniska undervisningen m. m.	4
II. Löneställningen för personalen vid tandtekniker- och tandsköterskeskolorna	16
III. Anslagsberäkningar	25
1. Inledning	25
2. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar	26
3. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader	38
4. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning	39
5. Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar	40
6. Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader	49
7. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.	52
8. Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning	53
9. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bidrag till främjande av odontologisk forskning m. m.	53
10. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument	54
11. Utrustning för tandläkarhögskolan i Malmö	55
12. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor	55
13. Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor	62
